

Mänttä-Vilppulan kaupungin kotouttamisohjelma

Käsitelty maahanmuuttotyöryhmässä 17.9.2015
Käsitelty kaupunginhallituksessa 28.9.2015
Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19.10.2015

Sisällys

1.JOHDANTO.....	4
2.KOTOUTTAMISTA OHJAAVA TOIMINTA.....	5
2.1 Valtion kotouttamisohjelma.....	5
2.2 Laki kotoutumisen edistämisestä.....	5
2.3 Yhdenvertaisuuslaki.....	6
3.MAAHANMUUTTAJAT MÄNTTÄ–VILPPULASSA.....	6
3.1 Tilastotietoja.....	6
4.KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET.....	10
4.1 Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta.....	10
4.2 Ohjaus ja neuvonta.....	11
4.3 Kielipalvelujen järjestäminen.....	11
4.4. TE-toimiston alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumistuki.....	12
5.LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT.....	13
5.1 Neuvolat.....	13
5.2 Varhaiskasvatus.....	15
5.3 Perusopetukseen valmistava opetus.....	16
5.4 Esiopetus ja peruskoulu.....	17
5.5 Mänttä-Vilppulan lukio ja ammatillinen koulutus.....	18
5.6. Iltapäivätoiminta	18
5.7 Nuorisotyö.....	18
6.AIKUISTEN PALVELUT.....	19
6.1 Kaupungin työllisyydenhoitopalvelut.....	19
6.2 MW-Kehitys Oy ja Mänttä-Vilppulan elinkeinotoimi.....	19
7.IKÄIHMISTEN PALVELUT.....	20
7.1 Perusterveydenhuollon vuodeosasto.....	20
7.2 Sarapihan palvelukeskus.....	20
7.3 Punatulkun palvelukeskus.....	20

7.4 Kotihoito.....	20
7.5 Omaishoidon tuki.....	20
7.6. Palveluohjaus.....	21
8.KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISET PALVELUT.....	21
8.1 Sosiaalipalvelut	21
8.2 Maahanmuuttopalveluiden koordinoija.....	21
8.3 Mielenterveyspalvelut.....	21
8.4 Asuminen.....	22
9. VAPAA-AJAN PALVELUT.....	22
9.1 Kirjastopalvelut.....	22
9.2 Kulttuuripalvelut.....	22
9.3 Autere-opisto.....	23
9.4 Serlachius-museot.....	23
9.5 Seurakunta.....	23
9.6 Suomen Punainen Risti.....	23
10. HUMANITAARINEN MAAHANMUUTTO MÄNTTÄ-VILPPULASSA.....	24
10.1 SPR Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskus.....	24
10.2 Lastensuojeluyksikkö Siivet Oy.....	25
11. VALTION PALVELUT.....	27
11.1 Poliisi.....	27
11.2 Maahanmuuttovirasto eli Migri.....	28
11.3 Maistraatti.....	28
11.4 Verotoimisto.....	29
11.5 Kansaneläkelaitos, Kela.....	29
11.6 TE -toimisto.....	30
11.7 Työ- ja elinkeinoministeriö.....	31
11.8 Kotouttamisen osaamiskeskus.....	31
11.9 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.....	32
12. MAAHANMUUTTAJATYÖN KEHITTÄMISALUEET JA IDEAT.....	32

<u>13. LINKKEJÄ, JOISTA SAA LISÄÄ TIETOA.....</u>	<u>34</u>
<u>13.1 Toimijoita.....</u>	<u>34</u>
<u>13.2 Palveluja.....</u>	<u>34</u>
<u>13.3 Materiaalia.....</u>	<u>34</u>
<u>LIITE 1: MAAHANMUUTTOON LIITTYVIÄ KÄSITTEITÄ.....</u>	<u>37</u>
<u>LIITE 2: OHJEITA TULKIN TILAAMISEEN JA TULKIN KANSSA TYÖSKENTELYYN (PIRKANMAAN TULKKIKESKUKSEN ESITE).....</u>	<u>38</u>

1. JOHDANTO

Mänttä-Vilppulan kaupungin alueella on totuttu monikulttuurillisuuteen jo 1900-luvun alkupuolelta lähtien. Tällöin alueelle syntynyt metsä-, puu- ja paperiteollisuus on luonut suuren määrän työpaikkoja, joihin on saapunut ihmisiä varsin laajalta alueelta. Tällöin siirtolaisuus on ollut suurelta osin kotimaan sisäistä, mutta joukkoon on mahtunut myös joitain ulkomailta saapuneita erityisosaaajia.

2000-luvun puolella Mänttä-Vilppulassa on edistetty työperäistä maahanmuuttoa lähinnä metalliteollisuuden tarpeisiin. Tällöin maahanmuuttajina ovat olleet muun muassa kiinalaiset osaaajat. Lisäksi maatalouteen liittyvissä työtehtävissä on ollut ulkomaataustaisia henkilöitä jo pitempään.

Vuonna 2009 Mänttä-Vilppulassa avautui alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus ryhmä- ja perheryhmäkotina toimiva Siivet Oy. Mänttä-Vilppulan kaupungilla ja Siivet Oy:llä on ollut alkuun sopimus, joka on koskenut 7–15 –vuotiaiden turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta ympärivuorokautiseen hoitoon. Ensimmäisessä sopimuksessa on sovittu enintään 20 lapsen sijoittamisesta mainittuun yksikköön. Kaupungin ja Siivet Oy:n välinen sopimus uusittiin vuonna 2014 ja tämä on edelleen voimassa. Tässä sopimuksessa on sovittu vastaanottohetkellä 0 - 17 -vuotiaiden oleskeluluvan saaneiden, ilman huoltajaa tulleiden lasten sijoittamisesta Lastensuojeluyksikkö Siivet Oy:n ympärivuorokautiseen hoitoon. Sopimus koskee enintään 14 + 3 lasta, joista 14 lasta asuu perheryhmäkodissa sekä kolme nuorta tukiasunnoissa.

Vuoden 2013 alusta lukien Mänttä-Vilppulassa on toiminut SPR Hämeen piirin ylläpitämä turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskus. Tämä keskus toimii kaupungin vuokrataloyhtiöltä, Koskelatalot Oy, vuokraamissa huoneistoissa. Keskus aloitti alkuun 150-paikkaisena ja on nyt kesän 2015 aikana laajentunut 300-paikkaiseksi. Vastaanottokeskuksessa on tällä hetkellä useasta eri maasta lähtöisin olevia turvapaikanhakijoita. Suurimpina ryhminä ovat irakilaiset ja somalit.

Mänttä-Vilppulan aiempi kotouttamisohjelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa vuonna 2010. Jo tuolloin kotouttamisohjelma oli tarkoitettu konkreettiseksi työvälineeksi kaikille maahanmuuttajien kanssa työskenteleville. Tuolloin hyväksytty kotouttamisohjelma oli kuitenkin osin pirstaleinen sekä vaikeasti luettavissa, joten sen päivittäminen on enemmän kuin paikallaan.

Kotouttamisen tärkein haaste on toimiva yhteistyö eri toimijoiden välillä. Tämän kotouttamisohjelman toivotaan lisäävän moniammatillista yhteistyötä ja tuovan selkeyttä työnjakoon ja vastuukysymyksiin. Laki kotoutumisen edistämisestä velvoittaa kuntaa luomaan toimivan yhteistyöverkoston eri viranomaisien, maahanmuuttajien, kansalaisjärjestöjen ja muiden tahojen kesken. Yli hallintorajojen ulottuva yhteistyö tähtää maahanmuuttajien oma-aloitteisuuden ja osallistumisen lisäämiseen sekä kaksisuuntaiseen kotoutumiseen.

Kotouttamisohjelma on laadittu yhdessä eri toimijoiden kanssa. Mukana ovat olleet muun muassa kaupungin eri palvelualueet, sosiaali- ja terveystalouden tuottajan edustus, ELY-keskus sekä elinkeinoelämän kehittämispalveluiden edustaja. Tämän kotouttamisohjelman avulla pyrimme osaltamme vastaamaan haasteisiin maahanmuuttajien integroimisessa yhteiskuntaamme.

2. KOTOUTTAMISTA OHJAAVA TOIMINTA

Maahanmuuttajien kotouttamisen yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus sekä seuranta kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan. Kotouttamisasioista vastaavana ministerinä toimii työ- ja oikeusministeri.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on keskeinen tehtävä maahanmuuttajien kotouttamisessa. ELY-keskus huolehtii kotouttamislain toimeenpanon ja sen toteutumisen seurannasta alueellisesti sekä kotouttamistoimenpiteiden alueellisesta yhteensovittamisesta valtakunnallisten linjausten mukaisesti.

Käytännössä yhteistyö Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa toimii mutkattomasti. Yhteistyötä tehdään mm. maahanmuuttajien kuntaan muuttoprosessin aikana. ELY-keskus toimii myös eri organisaatioiden informaation välittäjänä. ELY-keskus järjestää yhdessä Työ- ja elinkeinoministeriön Kotouttamisen osaamiskeskuksen ja valtakunnallisen Kotona Suomessa -hankkeen kanssa koulutusta ja muita tapahtumia.

Kotouttamispolitiikan painopisteitä ovat muun muassa maahanmuuttajien yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden ja kotoutumisen kaksisuuntaisuuden tukeminen, maahanmuuttajaperheiden tukeminen sekä aikuisten maahanmuuttajien työllistymisen edistäminen erityisesti suomen ja ruotsin kielen opetusta kehittämällä.

2.1 Valtion kotouttamisohjelma

Työ- ja elinkeinoministeriö on aloittanut kotouttamislakiin perustuvan valtion kotouttamisohjelman valmistelun vuosille 2016–2019. Samanaikaisesti valtion kotouttamisohjelman valmistelun kanssa laaditaan kotouttamisen kumppanuusohjelma. Kumppanuusohjelmaa valmistellaan laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, ja sen ensimmäinen suunnittelutilaisuus pidettiin 16.9.2015.

Kotouttamisen kumppanuusohjelmassa koostetaan eri toimijoiden yhteinen näkemys kotoutumisen edistämisestä, eri kumppaneiden rooleista ja sitoutumisesta. Mukaan työhön toivotaan laajasti eri toimijoita kuten muita virastoja, kuntia, maahanmuuttajayhteisöjä ja -järjestöjä, elinkeinoelämän edustajia, työmarkkinajärjestöjä, uskonnollisia yhteisöjä sekä korkeakouluja ja muita oppilaitoksia.

Tulevan valtion kotouttamisohjelman tavoitteena on tehostaa kotouttamistoimenpiteiden suunnittelua, seurantaa sekä toimeenpanoa. Valmistelu tehdään hallituksen maahanmuuttopoliittisten linjausten pohjalta.

2.2 Laki kotoutumisen edistämisestä

Laki kotoutumisen edistämisestä (30.12.2010/1386) tuli voimaan 1.9.2011. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Tätä lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa.

Lain mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi

kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava myös oman henkilöstönsä osaamisen kehittymisestä kotouttamisessa mm. järjestämällä koulutusta. Tavoitteena on myös vahvistaa viranomaisten yhteistä strategista suunnittelua ja monialaista yhteistyötä.

2.3 Yhdenvertaisuuslaki

Vuoden 2015 alussa voimaan tulleen uuden yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Sellainen oikeasuhtainen positiivinen erityiskohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

Yhdenvertaisuuslain keskeisenä muutoksena on, että laki koskee kaikkea julkista ja yksityistä toimintaa lukuun ottamatta yksityis- ja perhe-elämää ja uskonnonharjoitusta. Uutta lakia sovelletaan siis lähtökohtaisesti kaikkeen kunnan toimintaan mukaan lukien asiakaspalveluun.

Uuden lain vaatimus yhdenvertaisuuden edistämisestä (5 §) koskee kuntia viranomaisina ja palvelujen tarjoajina, koulutuksen järjestäjinä ja työnantajina. Edistämisvelvollisuus kattaa myös kuntayhtymien toiminnan.

Yhdenvertaisuuslain noudattamista valvovat yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä työsuojeluviranomaiset.

Lisätietoja: www.kunnat.net/Uusi_yhdenvertaisuuslaki_ja_tasa-arvolain_osittaisuudistus

3. MAAHANMUUTTAJAT MÄNTTÄ-VILPPULASSA

Tilastokeskuksen mukaan Mänttä-Vilppulassa asui 31.12.2014 ulkomaan kansalaisia yhteensä 160 henkeä eli 1,5 % kunnan väestöstä (edellinen vuosi 173). Tämän lisäksi vastaanottokeskuksen kautta Mänttä-Vilppulassa asui 200 turvapaikanhakijaa.

Oleskeluluvan saaneet Mänttä-Vilppulassa asuvan henkilöt ovat muuttaneet enimmäkseen Virosta, Venäjältä, Kiinasta, Vietnamista, Thaimaasta, Puolasta, Somaliasta, Turkista, Afganistanista. Mänttä-Vilppulassa asuu niin työperäisiä maahanmuuttajia, perhesyistä Suomeen tulleita henkilöitä kuin humanitaarisista syistä maahan muuttaneita turvapaikanhakijoita ja pakolaisia (Lisätietoja maahanmuuton eri käsitteistä ks. [Liite 1](#)).

Turvapaikanhakijat ja pakolaiset tulevat Mänttä-Vilppulan kaupunkilaisiksi vastaanottokeskuksesta saatuaan myönteisen turvapaikkapäätöksen maahanmuuttovirastolta.

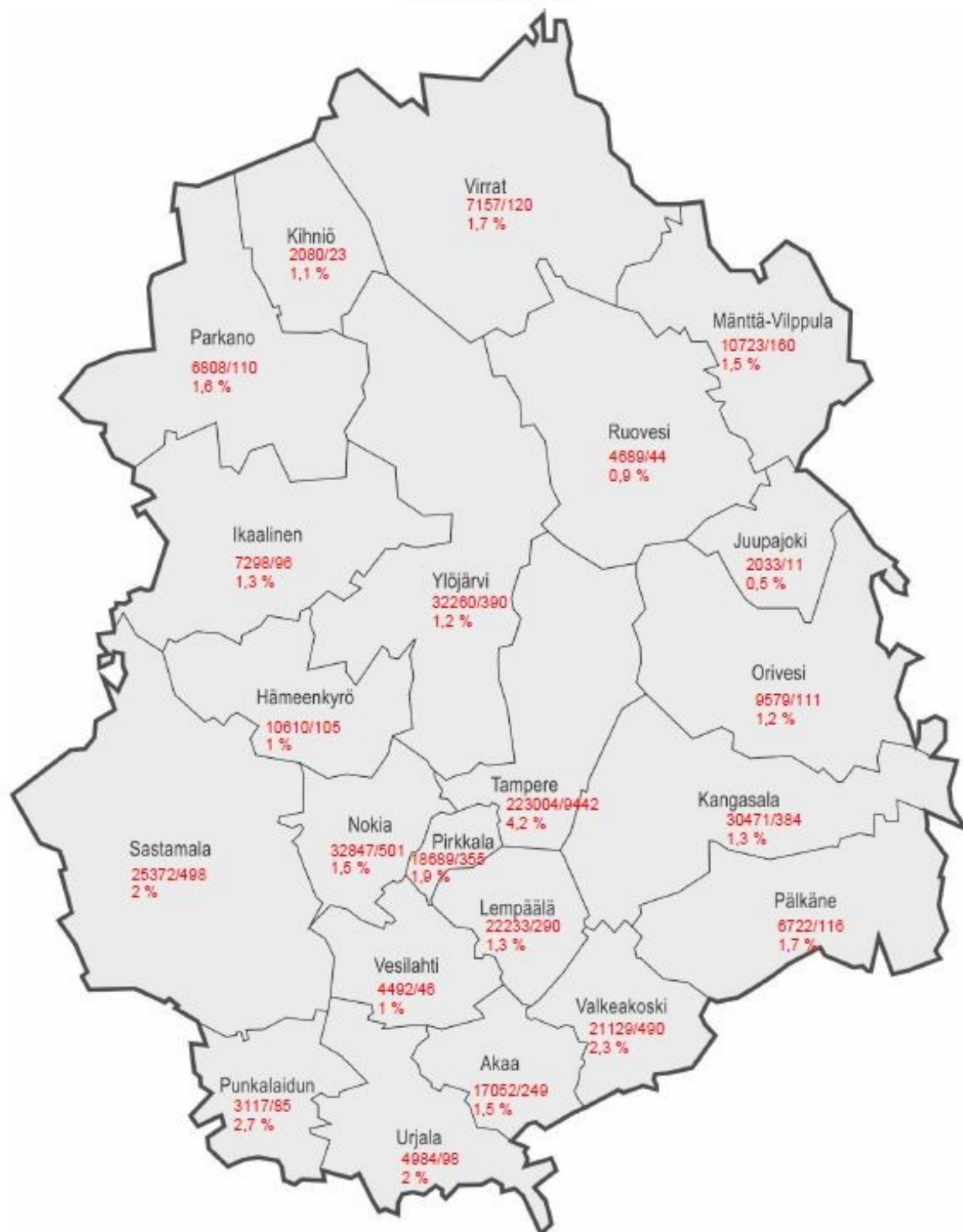
Mänttä-Vilppulassa toimii myös 17-paikkainen perhe- ja perheryhmäkoti Siivet Oy, joka vastaanottaa alaikäisinä ilman huoltajaa Suomeen tulleita alaikäisiä turvapaikkahaun kautta tulleita lapsia.

3.1 Tilastotietoja

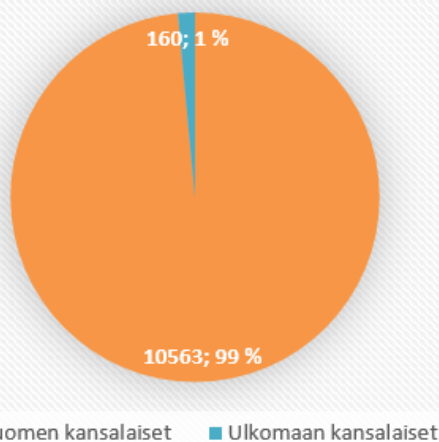
Graafisissa kuvioissa ei ole mukana Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskuksen asiakkaita. Vieraskielisillä tarkoitetaan näissä kuvioissa henkilöitä, jotka ovat saaneet Suomen kansalaisuuden tai jotka ovat syntyneet Suomessa ja joiden äidinkieli on muu kuin Suomen kansalliset kielet.

Pirkanmaan kuntien väestö/Ulkomaan kansalaiset 31.12.2014

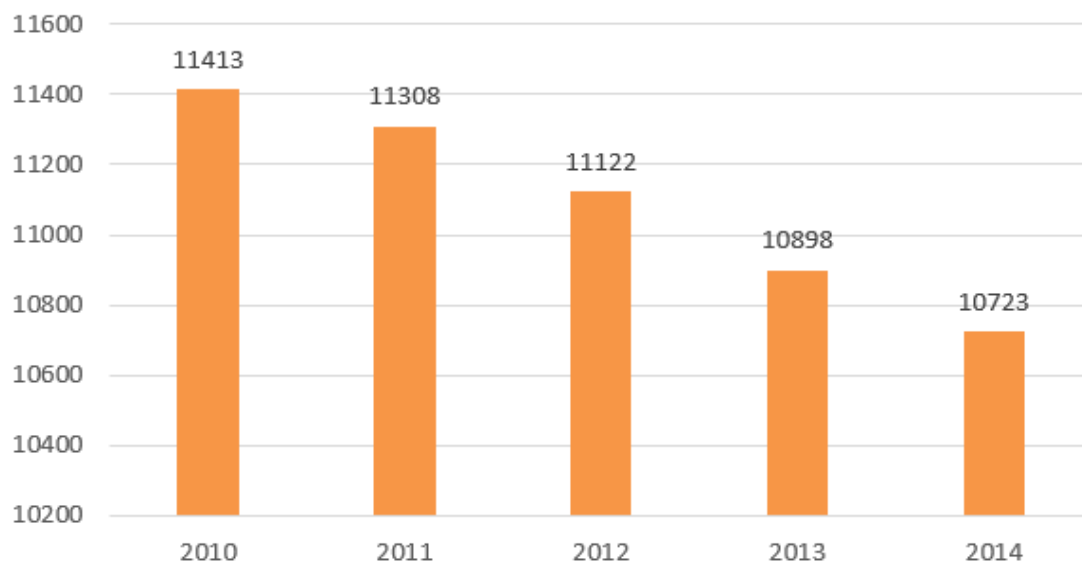
(Lähde: Tilastokeskus)

Mänttä-Vilppulan väestö 31.12.2014

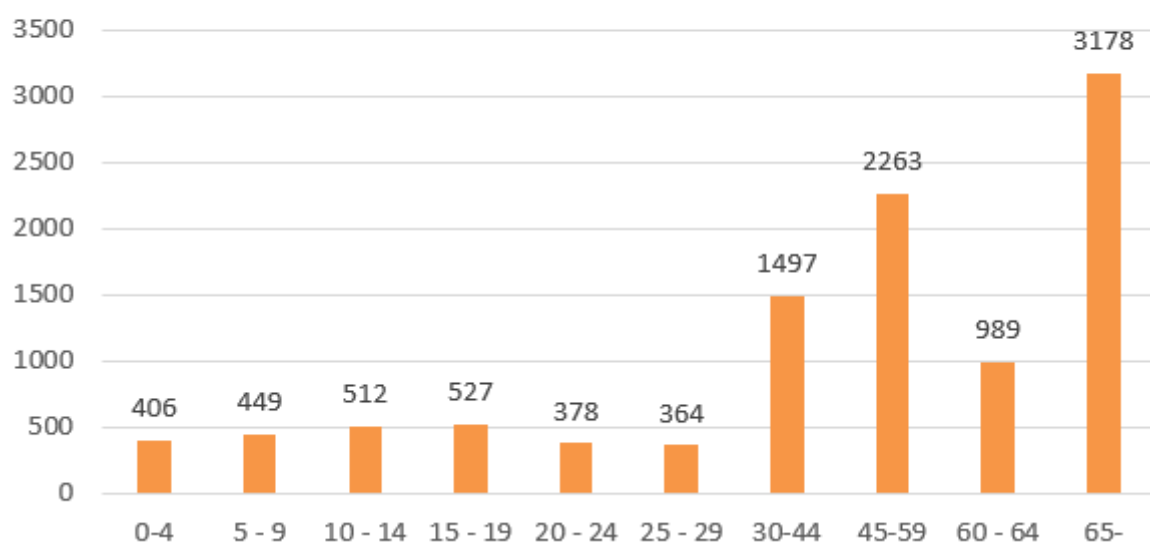
Mänttä-Vilppulan väkiluku 2010-2014

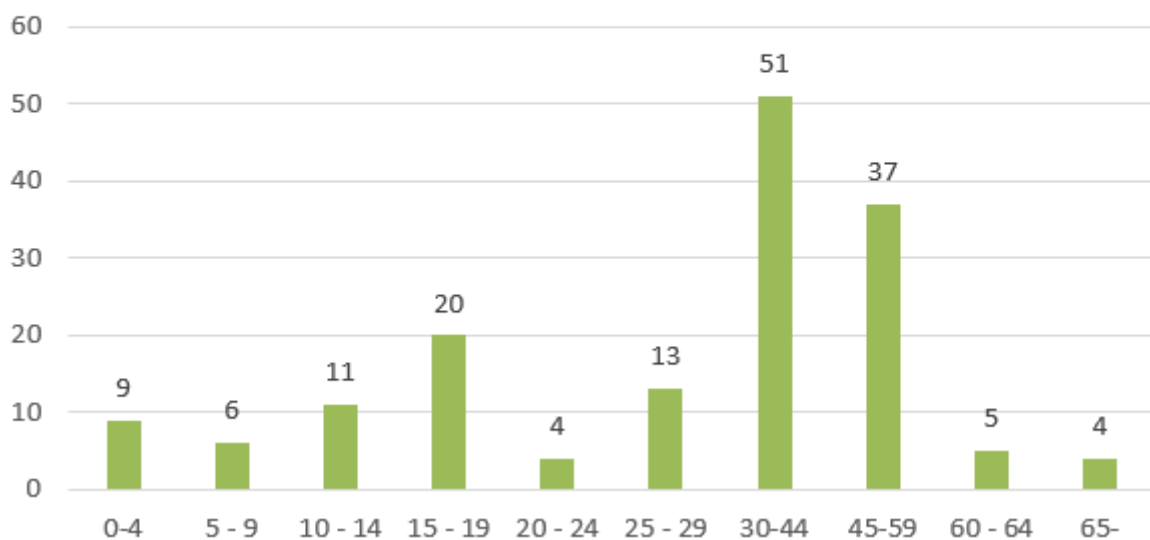
Ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset kuntalaiset Mänttä-Vilppulassa 2010-2014

Suomen kansalaisten ikäjakauma Mänttä-Vilppulassa 31.12.2014

Ulkomaan kansalaisten ikäjakauma Mänttä-Vilppulassa 31.12.2014

4.KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET

Kotoutumista edistävä laki koskee kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, oleskeluoikeus on rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön riippumatta siitä, millä perusteella hän on Suomeen muuttanut. (Lisätietoja maahanmuuton käsitteistä ks. [Liite 1.](#))

Kaikilla maahanmuuttajilla on oikeus saada perustietoa Suomesta sekä alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa, mutta yksilölliset kotoutumistoimet ja –palvelut määritellään yhteistyössä maahanmuuttajan ja hänen perheensä tarpeisiin perustuen. Laissa painotetaan erityisesti maahanmuuton alkuvaiheen tiedottamista ja maahanmuuttajien neuvontaa ja ohjausta.

Maahanmuuttajille suunnatuista kotouttamistoimenpiteistä ja –palveluista muodostetaan selkeä ja johdonmukainen kokonaisuus. Alkukartoituksessa selvitetään henkilön kielitaitoa, koulutus- ja työhistoriaa, sekä elämäntilannetta. Kotouttamispalvelujen tarjonnan lähtökohtana on maahanmuuttajan yksilöllinen palveluntarve ja perheen tilanne.

Kotoutumislakissa korostetaan maahanmuuttajien omaa roolia ja osuutta kotoutumisessa. Tämä tavoite näkyy myös siinä, että kotouttamisen sijaan laissa puhutaan kotoutumisesta. Kotoutuminen on luonteeltaan pitkäkestoista ja jatkuvaa. Varsinainen kotoutuminen tapahtuu vuorovaikutuksessa suomalaisen yhteiskunnan kanssa, keskeisimmin arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastuksissa ja työpaikoilla.

4.1 Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta

Viranomaiset ovat velvollisia antamaan maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta palvelujärjestelmästä sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä. Kaikille Suomeen muuttaville annetaan [Perustietoa Suomesta](#) -aineisto oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin

yhteydessä. Opas löytyy internetistä suomen, ruotsin, englannin, venäjän, espanjan, ranskan, kiinan, arabian, persian, somalin sekä thain kielellä.

Perustietoa maahanmuuttajille yhteiskunnan toiminnasta ja mahdollisuuksista Suomessa löytyy 14 eri kielellä myös [Infopankin](#) sivuilta. Infopankin yhteydessä toimii sähköinen [Finnishcourses.fi](#) –kurssihakupalvelu, josta löytyvät Pirkanmaalla järjestettävät kaikille avoimet suomen kielen kurssit. Kurssija voi hakea suomeksi, englanniksi ja venäjäksi sekä kurssipaikan että kurssitason mukaan. Finnishcourses.fi:stä löytyvät kurssien kurssipaikka ja -aika, tasovaatimukset, hinta ja ilmoittautumisohjeet. Kurseille ilmoittaudutaan kunkin koulutuksenjärjestäjän oman ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Myös lisätiedot kurssista kysytään suoraan koulutuksenjärjestäjiltä. Suomen kielen koulutuksia voivat järjestää myös esim. alueen työväen- ja kansalaisopistot, järjestöt sekä seurakunnat.

Mänttä-Vilppulan alueen työvoimakoulutuksena järjestettävästä suomen kielen kurssista vastaa Te-toimisto. Te-toimisto kilpailuttaa työvoimakoulutuksena järjestettävän suomen kielen koulutuksen ja ohjaa asiakkaat kilpailutuksessa hyväksytyihin oppilaitoksiin suomen kielen alkutestiin ja suomen kielen noin vuoden ajan kestävään koulutukseen.

Pirkanmaan TE-toimiston kotisivuilla on maahanmuuttajille infoa ja hyödyllisiä linkkejä. Maahanmuuttajille on kotisivulla myös englanninkielinen yhteydenottolomake. Tietoa, opastusta ja ohjausta antavat myös valtakunnallinen Työlinja ja Pirkanmaan TE-toimiston cc-palvelu. TE-toimistosta on saatavissa myös kotoutumiseen liittyvää kirjallista materiaalia.

4.2 Ohjaus ja neuvonta

Kaikilla viranomaisilla on velvollisuus ohjata ja neuvoa uusia kuntalaisia toimialaansa liittyvissä asioissa ja palveluissa sekä ohjata tarpeen vaatiessa eteenpäin. Alkuvaiheessa maahanmuuttajan tuen ja ohjauksen tarve on suuri, koska kieli on vielä vieras. Suomalainen yhteiskuntajärjestelmä on hyvin erilainen verrattuna monien muiden maiden järjestelmiin ja myös se tuottaa vaikeuksia. Erilaiset kulttuuriset tavat, arvot ja käsitykset voivat varsinkin alkuvaiheessa saada aikaan väärinkäsityksiä.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Oikeilla neuvoilla oikeaan paikkaan – Suosituksia ja hyviä käytäntöjä maahanmuuttajien neuvonnan kehittämiseen \(TEM\)](#)
- [Kun kulttuurit tulevat tiskille – opas kulttuurien väliseen osaamiseen asiakaspalvelussa \(ELY-keskus\)](#)

4.3 Kielipalvelujen järjestäminen

Kielipalveluilla tarkoitetaan käännös- ja tulkkipalveluja. Kotoutumista edistävässä laissa (1386/2010) sekä hallintolaissa (434/2003) säädetään, että viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Ulkomaalaislain (301/2004) lupahallintoasioita koskevasta tulkitsemisesta säädetään ulkomaalaislain pykälissä 10 ja 203. Kielipalveluja käytetään erityisesti alkuvaiheessa maahanmuuttajan saadessa kuntapaikan sekä silloin, kun on päätettävä maahanmuuttajan oikeuksista, etuuksista ja velvollisuuksista tai kun asian selvittäminen muutoin sitä vaatii.

Hallintolain 13 §:ssä säädetään tulkin ja kääntäjän salassapitovelvollisuudesta. Tulkki tai kääntäjä ei saa luvattomasti ilmaista tulkitsemistilanteessa tietoonsa saamaansa luottamuksellista tietoa. Tulkin tai kääntäjän tehtävänsä hoitamista varten muutoin saamia tietoja koskevaan salassapitovelvollisuuteen ja hyväksikäyttökieltoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) silloinkin, kun tietoja on saatu muulta kuin asiaa käsittelevältä viranomaiselta.

Tulkin varaa se työntekijä, joka tulkkia tarvitsee. Tilaajalla on kielipalveluita käyttäessään vastuu laadukkaiden ja ammatillisten palveluiden käyttämisestä. Asiakkaan oikeuksien, taloudellisten etujen tai lainmukaisten velvollisuuksien ollessa kyseessä on ensiarvoisen tärkeää että tulkki on ammatillinen ja pätevä. Siksi on aina käytettävä ammattitulkkiä viranomaisasioinneissa, ei koskaan lasta, lähiomaista tai tuttavaa. Tulkattuun tapaamiseen on varattava vähintään kaksinkertainen aika normaaliin verrattuna.

Tulkki- ja käännöspalveluja tuottavat alueelliset tulkkikeskukset. Pirkanmaan alueella tulkkaukspalveluja tarjoaa [Pirkanmaan tulkkikeskus](#). Tulkkaukspalvelujen saatavuutta sekä huomattaviakin säästöjä voidaan saavuttaa käyttämällä etä- ja puhelintulkkausta. Kaikissa tulkkikeskuksissa on mahdollisuus sekä puhelin- että videotulkkaukseen. Puhelintulkkaukset onnistuu parhaiten hyvälaatuisella kaiutinpuhelimella. Muita hyödyllisiä ohjeita tulkin tilaamisesta ja käytöstä saa esimerkiksi [Pirkanmaan Tulkkikeskuksen esitteestä](#), joka on tämän ohjelman [liitteessä 2](#).

Jokainen hallintokunta vastaa itse tulkkauksekustannuksista niiden maahanmuuttajien osalta, joiden kohdalla kaupunki ei saa valtiolta korvausta pakolaisaseman perusteella. Pakolaisasiakkaiden tulkkipalvelut korvataan kunnille valtion varoista ilman aikarajaa kansalaisuuden saamiseen saakka. Paluumuuttajien osalta korvauksia saadaan kuuden kuukauden ajalta.

4.4. TE-toimiston alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumistuki

Kotoutumislain mukaan työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneellä henkilöllä tai muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalla maahanmuuttajalla on aina oikeus kaupungin ja Te-toimiston kanssa laadittavaan kotoutumissuunnitelmaan (12 §). Kotoutumissuunnitelma Mänttä-Vilppulan maahanmuuttajille tehdään Pirkanmaan Te-toimistossa Tampereella. Kotoutumissuunnitelma voidaan tehdä myös maahanmuuttajalle, jonka on alkukartoituksen perusteella arvioitu tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi, kuten opiskelijalle, työssä olevalle tai kotona lapsiaan hoitavalle henkilölle.

Ennen kotoutumissuunnitelman tekemistä maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen. Alkukartoitus Mänttä-Vilppulan maahanmuuttajille tehdään yhdessä Mänttä-Vilppulan maahanmuuttopalveluiden koordinoijan kanssa. Siinä arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia:

- Luku- ja kirjoitustaito
- Suomen kielen taito
- Opiskelutaidot ja – valmiudet
- Aikaisempi koulutus ja työkokemus
- Eriyistaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet
- Omat työllistymis- ja koulutustavoitteet

- Elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet selvitetään kotoutumissuunnitelman yhteydessä.

Pirkanmaan Te-toimistossa kotoutumissuunnitelman laadintaan osallistuu asiakas itse, Te-toimiston edustaja, kaupungin maahanmuuttopalveluiden koordinoija sekä tulkki. Kotoutumissuunnitelmassa täydennetään alkukartoituksessa kartoitettuja asioita ja selvitetään asiakkaan kotoutumiseen sisältyviä mahdollisuuksia. Kotoutumissuunnitelmassa kartoitetaan asiakkaan palveluntarve ja tehdään suunnitelma kielikoulutukseen hakemisesta. Lisäksi asiakkaalle kerrotaan Te-toimiston käytännöistä eli työnhakijan oikeuksista ja velvollisuuksista; joista löytyy myös eri kielille käännettyä materiaalia. Kotoutumissuunnitelman kesto on yksilöllinen ja se vaihtelee yleisimmin vuoden ja kolmen vuoden välillä. Erityisistä syistä kotoutumisaikaa voidaan pidentää enintään viiteen vuoteen.

Kotoutumissuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Suunnitelmaa tarkistetaan esimerkiksi kurssin tai harjoittelujakson päättyessä. Mänttä-Vilppulan maahanmuuttajat käyvät pääsääntöisesti kielikurssilla Tampereella. Tampereen aikuiskoulutuskeskus TAKK, Tampereen ammattiopisto Tredu, Onnenkieli ja Spring House Oy järjestävät suomenkielen opetusta. Lisää erilaisista kaikille avoimista suomen kielen kursseista löytyy internet-sivulta <http://www.finnishcourses.fi/> Sivustolle on koottu Tampereen ja Helsingin seudun kielikurssit ja niiden yhteystiedot.

Kotoutumistuki on kotoutumissuunnitelman ajaksi tarkoitettu taloudellinen tuki, jonka avulla pyritään parantamaan työelämään ja jatkokoulutukseen hakeutumisen edellytyksiä. Kotoutumistuki muodostuu Kelan myöntämästä työmarkkinatuesta tai sosiaalitoimiston myöntämästä toimeentulotuesta. Maahanmuuttajilla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ensimmäisen kolmen vuoden aikana muutoin kuin kotoutumistukena. Kotoutumistuki on rahallisesti samansuuruinen kuin työmarkkinatuki.

Kotoutumiskoulutus järjestetään pääosin työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on, että kotoutuvalle on toimiva peruskielitaso (käytännössä B1.1.) Vuonna 2013 käynnistyi ensimmäinen kotoutumiskoulutus verkkomuotoisena. Kokemukset ovat hyviä ja tätä opiskelumuotoa toteutetaan tarvittaessa myös jatkossa. Kotouttamisvaiheen jälkeen maahanmuuttajien palvelusta vastaavat TE-toimiston palvelulinjat.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Alkukartoituksen avuksi](#)
- [Kotoutumissuunnitelmien vaikutukset maahanmuuttajien lasten koulutusvalintoihin](#)

5.LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT

5.1 Neuvolat

Mänttä-Vilppulan Äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolan terveydenhoitajien vastaanotot toimivat Vilppulan terveysasemalla, Vilppunkatu 6A ja lääkärin vastaanotto Dextrassa, Koneenhoitajankatu 2, Mänttä syyskuun lopulta lähtien. Neuvolapalvelut ovat kaupunkilaisille maksuttomia. Lääkärin ja terveydenhoitajien vastaanotot toimivat ajanvarauksella. Neuvolapalveluita on tarjolla myös maahanmuuttajille.

Äitiysneuvola edistää raskaana olevan naisen, sikiön, vastasyntyneen lapsen ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on raskaudenaikaisten häiriöiden ehkäisy,

niiden varhainen toteaminen sekä sujuva hoitoon ohjaaminen. Perheille tarjotaan mahdollisuus raskauden aikaisiin sikiön kromosomi- ja rakennepoikkeavuuksien seulontoihin. Äitiysneuvolassa seurataan raskauden etenemistä, äidin ja tulevan vauvan terveyttä sekä valmennetaan perhettä synnytykseen ja synnytyksen jälkeiseen aikaan. Äitiysneuvola tukee koko perhettä odotusaikana ja vauvan synnyttyä.

Perhesuunnitteluneuvolan tavoitteena on hoitaa yksittäisten asiakkaiden ja pariskuntien perhesuunnitteluun ja seksuaalisuuteen liittyvät asiat. Perustehtäviä ovat raskauden ehkäisyneuvonta, ehkäisyn aloitus ja seuranta. Myös sterilisaatiolähetettä haluavat naiset ja miehet voivat hakeutua vastaanotolle perhesuunnitteluneuvolaan. Perhesuunnitteluneuvolaan voi ottaa yhteyttä jo ennen raskautta, esim. toistuvien keskenmenojen vuoksi. Neuvolassa aloitetaan lapsettomuuden hoidon tarpeen selvittely ja annetaan alkuhoito.

Neuvolan asiakkaille annetaan neuvontaa sukupuolitautien sekä muiden tulehdustautien ehkäisyssä ja hoidossa. Lisäksi asiakkaat saavat ohjausta ja neuvontaa raskauden keskeytysasioissa ja tilanteissa, joissa asiakas on kokenut seksuaalista väkivaltaa. Seksuaalineuvonta on yksi osa perhesuunnitteluneuvolan toimintaa.

Äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolassa työskentelee kaksi terveydenhoitajaa, toinen 5pv/vk toinen 4pv/vk sekä lisäksi lääkäri yhden päivä n viikossa.

Mänttä-Vilppulan Lasten ja nuorten neuvola toimii Vilppulan terveysasemalla, Vilppunkatu 6A, sekä yhtenä päivänä viikossa Kolhon neuvolassa, Postitie 5. Lasten- ja nuorten neuvola tarjoaa lastenneuvolapalveluita, siedätyshoitoja, lastenpoliklinista toimintaa, perhetyötä perheille, joissa alle kouluikäisiä lapsia. Lääkärin ja terveydenhoitajien vastaanotot toimivat ajanvarauksella. Neuvolapalvelut ovat maksuttomia kaupunkilaisille. Lasten- ja nuorten neuvola tarjoaa myös palveluita maahanmuuttajille.

Lastenneuvolassa edistetään alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia. Lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä seurataan, ja lapselle annetaan valtakunnalliseen rokotusohjelmaan kuuluvat rokotteet. Neuvolassa käynnit ovat lasten terveystarkastuksia. Osa tarkastuksista on laajoja terveystarkastuksia, joissa huomioidaan koko perheen hyvinvointi, elämäntilanne ja terveystottumukset.

Perhetyöntekijä auttaa ja ohjaa asiakasperhettä esim. lastenhoidossa, ruoanlaitossa ja muissa kodin päivittäisissä tehtävissä. Hän tukee perheen omatoimista selviytymistä, opastaa ja kertoo lapsiperheille tarjolla olevista palveluista. Perhetyöntekijä osallistuu kodin töihin yhdessä perheen kanssa, mutta ei yleensä työskentele asiakkaan kotona ilman perheenjäsenen läsnäoloa. Neuvolan perhetyö on arkisin tapahtuvaa päivätyötä. Perhetyöntekijä tekee yhteistyötä muiden perhettä tukevien ammattiryhmien ja palveluiden kanssa. Perhetyöntekijälle perheet ohjautuvat terveydenhoitajien kautta tai asiakkaat voivat itse ottaa yhteyttä. Palvelu on perheille maksuton.

Neuvolassa työskentelee kolme terveydenhoitajaa, joista yksi on terveysneuvonnan palveluvastaava. Lastentautien erikoislääkäri käy neuvolassa noin 1½ päivää viikossa ja perhetyöntekijän palveluja tarjolla arkisin.

Aikuisneuvonnassa toimii yksi neuvolan terveydenhoitaja kolmena päivänä viikossa. Aikuisneuvonnan palvelut on tarkoitettu työelämän ulkopuolella oleville kaupunkilaisille. Palvelu on maksutonta. Aikuisneuvonnan vastaanotot toimivat ajanvarauksella.

Vastaanotot ovat tiistaisin Kolhon neuvolassa, torstaisin Mäntässä Sarapihassa sekä perjantaisin Vilppulassa terveysasemalla. Aikuisneuvonnassa annetaan henkilökohtaista terveysneuvontaa kansansairauksien ennaltaehkäisemiseksi. Palvelun yhtenä osa-alueena ovat työttömien terveystarkastukset sekä aikuiskahvila kerran kuukaudessa vastaanottopisteissä erikseen ilmoitettuna aikana. Aikuisneuvonnassa annetaan ohjausta ja neuvontaa kotiin annettavista palveluista sekä palvelujen koordinoitua, matkailijoiden terveysopastusta sekä rokotukset.

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto toimii koulujen yhteydessä olevissa tiloissa, Vilppulankosken koululla, Vilppulan yhteiskoululla, Savosenmäen koululla, Koskelan ala- ja yläkoululla ja Mäntän Lukiossa sekä Tampereen ammattikorkeakoulu/Mäntän toimipisteessä ja Sastamalan koulutuskuntayhtymä/Mäntän toimipisteessä. Kolhon ala-asteen kouluterveydenhoito tapahtuu Kolhon neuvolan tiloissa, joissa terveydenhoitaja käy yhtenä päivänä viikossa. Koulu- ja opiskelijaterveydenhoitajia on neljä ja äitiysneuvolan terveydenhoitajan työajasta yksi päivä viikosta on varattu kouluterveydenhuoltoon. Alakouluilla lääkäri käy sopimuksen ja tarpeen mukaan noin yhden päivän kuukaudessa, yläkouluilla yhden päivän viikossa, lukiossa sekä toisen ja korkea-asteen oppilaitoksissa yhteensä yhden päivän viikossa.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu oppilaiden terveydenhoito, terveysneuvonta, avovastaanoitoilla tapahtuva sairaanhoito, pitkäaikaissairauksien seuranta, erikoistutkimuksiin ohjaaminen ja koulujen terveydellisten olojen valvonta. Koulutapaturmien ensiavusta huolehditaan yhdessä koulun muun henkilöstön kanssa.

Kouluterveydenhuollolla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa lasten ja nuorten terveystäytymiseen sekä perheiden tukemiseen, sillä se tavoittaa lähes kaikki lasten ja nuorten ikäluokat. Kouluterveydenhuolto edistää koko koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia ja terveyttä sekä toimii oppilashuollossa moniammatillisesti ja perhekeskeisesti varhaisen puuttumisen periaatteella. Opiskelijoiden terveydenhuollossa on keskeistä sairauksien hoidon lisäksi fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä tukevien opiskeluolosuhteiden edistäminen sekä opiskelukykyä heikentävien tekijöiden korjaaminen ja hoitaminen.

Peruskouluikäisille maahanmuuttajaoppilaille tarjotaan samat kouluterveydenhuollon palvelut kuin muillekin kaupunkilaisille. Opiskeluterveydenhuollon palvelut tarjotaan oleskeluluvan saaneille maahanmuuttajille.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Mikä perhe – perhe eri kulttuureissa](#)
- [Monikieliset esitteet ennaltaehkäisevä terveydenhuolto äitiys- ja lastenneuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa](#)

5.2 Varhaiskasvatus

Mänttä-Vilppulan varhaiskasvatuksessa maahanmuuttajataustaiset lapset sijoitetaan päivähoitoon tasavertaisesti muiden kuntalaisten kanssa. Hoito voi olla osa- tai kokopäiväistä ja sen tulee olla perheen ja lapsen tarpeista lähtevää. Päivähoitopaikka järjestetään päiväkodista tai perhepäivähoidosta. Tukea maahanmuuttajataustaisille lapsille järjestetään siihen hoitoryhmään, mihin hänet on sijoitettu.

Työssä maahanmuuttajataustaisen lapsen kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä lapsen vanhempien kanssa, tuetaan lapsen omaa kieltä ja kulttuuria sekä suomen kielen

oppimista. Suomen kieltä harjoitellaan arjen erilaisissa tilanteissa ja pienryhmissä. Päivähoitoyksikössä myös kootaan ja työstetään tarvittavaa tukimateriaalia, verkostoidutaan tarvittavien yhteistyötahojen kanssa sekä kehitetään varhaiskasvatuksen sisäistä yhteistyötä lapsen toiminnan tukemiseksi.

Päivähoidon ja varhaiskasvatuksen toteuttamisessa otetaan huomioon lapsen ikä ja yksilölliset tarpeet, kieli- ja kulttuuritausta sekä uskonnollinen vakaumus. Kaikille maahanmuuttajataustaisille lapsille tehdään yksilöllinen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä huoltajien ja tarvittavien yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyötahoja voivat olla esimerkiksi erityisopettaja, puheterapeutti, psykologi ja sosiaalitoimen edustaja. Monikulttuuristen perheiden osalta myös tulkki kutsutaan tarvittaessa varhaiskasvatussuunnitelmalaveriin. Kun lapsi siirtyy varhaiskasvatuksesta esikouluun, pidetään tarvittaessa tiedonsiirtopalaveri.

5.3 Perusopetukseen valmistava opetus

Kaikki peruskouluikäiset vieraskieliset tai paluumuuttajaoppilaat, joiden suomen kielen taito ei riitä perusopetukseen osallistumiseen, voivat osallistua perusopetukseen valmistavaan opetukseen. Valmistavassa opetuksessa oppilas tutustuu suomalaiseen kouluun ja kulttuuriin sekä opetusmenetelmiin. Opetuksen tavoitteena on suomen kielen taidon ja oppimisvalmiuksien kehittäminen perusopetukseen riittäviksi. Suomen kielen lisäksi opetetaan oppilaan ikä- ja taitotasoon soveltuen koulun muita oppiaineita uskonnon opetusta lukuun ottamatta.

Valmistava opetus on vuosiluokkiin sitomatonta. Valmistavan opetuksen ryhmissä on yleensä alle 12 oppilasta. Suomen kielen taidon karttuessa oppilas voi osallistua perusopetuksen oppitunneille ns. integraatiotunneilla.

Oppitunteja on viikossa 20–30 oppilaan iästä riippuen. Jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Valmistavan opetuksen aikana kartoitetaan oppilaan oppimisvalmiudet ja erityistarpeet. Valmistava opetus kestää yleensä vuoden, mutta ajasta voi joustaa yksilöllisten tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle määritellään hänen taitojaan ja valmiuksiaan vastaava luokka-aste. Valmistavasta opetuksesta siirrytään yleisopetukseen yleensä lomien jälkeen tai lukuvuoden vaihtuessa. Mahdollisuuksien mukaan opettaja ”saattaen vaihtaa” oppilaan uuteen kouluun ja luokkaan. Siirtopalaverissa käydään läpi oppilaan opinto-ohjelma, joka siirtyy oppilaan mukana uuteen kouluun. Yleisopetuksessa opinto-ohjelma korvaa pedagogisen arvion tehostetun tuen oppimissuunnitelmaa varten.

Valmistavaa opetusta järjestetään Mänttä-Vilppulassa Vilppulankosken koulussa. Opettajia palkataan enemmän kuin yksi, jos oppilasryhmän koko on yli 12 lasta.

Valmistavan opetuksen jälkeen oppilaat siirtyvät Mänttä-Vilppulassa oman asuinalueensa kouluun omaa ikätasoaan vastaavalle tai yhtä vuotta alemmalle vuosiluokalle. Tavallisesti oppilaat tarvitsevat valmistavan opetuksen jälkeen vielä paljon kielellistä tukea. Eri oppiaineiden soveltuvat sisällöt, tavoitteet ja arviointi tulee suunnitella hyvin oppimissuunnitelmassa, jonka tekemiseen osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Oppimissuunnitelma tulee tarkistaa säännöllisesti. Vähitellen kehittyvä kielitaito huomioidaan opetuksessa ja arvioinnissa päättöarviointia lukuun ottamatta. Valmistavan opetuksen aikana tehdään paljon yhteistyötä vanhempien kanssa.

Vanhemmille järjestetään kouluilla tapaamisia ja erilaisia tilaisuuksia. Perheet tarvitsevat omalla kielellään tietoa koulusta, arvioinnista ja jatko-opintomahdollisuuksista.

5.4 Esiopetus ja peruskoulu

Mänttä-Vilppulan kaupunki järjestää yhden lukuvuoden kestäväksi esiopetusta lapsille. Lapsi aloittaa esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvilla lapsilla on oikeus esiopetukseen viisivuotiaina. Ilmaista esikoulua käydään viitenä päivänä viikossa, 20 h/viikko. Maahanmuuttajalapsen menevät oman asuinalueensa esikouluun ja peruskouluun.

Mänttä-Vilppulassa on kolme alakoulua ja kaksi yläkoulua. Suurin osa Mänttä-Vilppulan maahanmuuttajalapsista käy Savosenmäen alakoulua ja Koskelan yläkoulua.

Maahanmuuttajaoppilailla on oikeus S2-opetukseen (suomi toisena kielenä) ja lisäopetukseen tarpeen mukaan. S2-opettaja tai äidinkielenopettaja arvioi, onko lapsen suomen kielen taso äidinkielen vai S2:n tasolla ja lapsi suorittaa jommankumman näistä oppimääristä. Ruotsin kielestä maahanmuuttajaoppilaalle voidaan tarvittaessa antaa vapautus.

Huoltajien toiveiden mukaan maahanmuuttajaoppilaille täytyy järjestää oman uskonnon opetusta, jos samaan uskontokuntaan kuuluvia oppilaita on vähintään kolme. Kun oman uskonnon opetuksen ryhmää ei muodostu, uskonnon tuntien aikana annetaan muuta opetusta.

Erikoisuutena kaupungissa järjestetään taideopetusta "Taidetuubi" kuvataiteen tunneilla samanaikaisopetuksena; <http://www.manttavilppula.fi/taidekaupunki/taidetuubi2/>. Taidekasvatus tarjoaa taiteilijoiden välittämänä tapoja, välineitä ja uusia näkökulmia lasten ja nuorten maailmankuvaan ja tapaan käsitellä sitä. Lähtökohtana on ajatus, että taidetta tekevä lapsi onnistuu aina.

Jokaiselle maahanmuuttajaoppilaalle tehdään opintosuunnitelma tai oppimissuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa ja sitä päivitetään vähintään kerran vuodessa. Tällöin paikalle varataan tulkki. Tulkkipalveluita käytetään kodin ja koulun yhteistyössä tarpeen mukaan.

Kirjallisten viestien välittäminen tai Wilman käyttö vanhemmille tuottaa toisinaan vaikeuksia; viestiä ei aina ymmärretä tai se ymmärretään väärin. Usein myös palautettavaksi tarkoitetut paperit jäävät palautumatta. Yläkoulussa yhteistyötä vanhempien kanssa tekevät pääsääntöisesti luokanvalvojat ja resurssiopettaja, mutta kaikki opettajat ja koulujen henkilökunta ns. kotouttavat maahanmuuttajaoppilaita omalta osaltaan.

Tiedonsiirtopalaverit järjestetään oppilaan siirtyessä valmistavasta opetuksesta yleis-/erityisopetukseen ja alakoulusta yläkouluun.

Kontaktit suomalaisiin ovat maahanmuuttajalapsen oppimisen kannalta hyvin tärkeitä. Suomalaisen kavereiden kanssa touhuttaessa ja harrastaessa kieli kehittyy paljon nopeammin kuin vain kouluopetuksella. Lapsen oppimiseen vaikuttavat myös lapsen koulutustausta omassa maassaan, vanhempien koulutustausta ja kiinnostus lapsen koulunkäyntiä kohtaan.

Kouluruokailussa otetaan huomioon oppilaiden erikoisruokavaliot.

Taiteen perusopetusta käsitöihin saa Mäntän Käsityökeskuksessa. Maahanmuuttajaoppilaat ovat innokkaasti osallistuneet tähän opetukseen.

5.5 Mänttä-Vilppulan lukio ja ammatillinen koulutus

Perusopetuksen oppimäärän suoritettuaan oppilas voi siirtyä opiskelemaan toisen asteen oppilaitokseen eli lukioon tai ammatilliseen koulutukseen. Toiselle asteelle opiskelija tulee yhteishaun kautta. Kaikkiin toisen asteen koulutuspaikkoihin on vapaa hakeutumisoikeus.

Mäntän lukiossa opiskelee myös maahanmuuttajia. Koulu pyrkii resurssiensa puitteissa tarjoamaan mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin ja joustavaan opiskelurytmiin. Jos lukioon tulevan opiskelijan suomen kielen taito on äidinkielen taitoa vastaava, hän opiskelee normaalin opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiossa annetaan tarvittaessa S2-opetusta maahanmuuttajille, sillä he mahdollisesti kirjoittavat ylioppilaskirjoituksissa suomi toisena kielenä –kokeen äidinkielen kokeen sijasta. S-2 -opetus antaa heille myös paremmat valmiudet muiden aineiden opiskeluun.

Sasky, Mäntän seudun koulutuskeskus järjestää täysi-ikäisten maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta, mikäli opintolinjalle on hakijoita vähintään kymmenen henkilöä.

Hyödyllisiä linkkejä

- [Ekapeli maahanmuuttajalapsille](#)
- [Kalle-vaari Amerikassa](#). Siirtolaisinstituutin interaktiivinen opetuspaketti käsittelee maahanmuuttoa ja siirtolaisuutta. Sopii hyvin esiopetukseen.
- [Perusopetukseen valmistava opetus – usein kysyttyä \(Opetushallitus\)](#)
- [Perusopetukseen valmistava opetus. Opetushallitus, 2012](#)
- [Moped](#) on monikulttuurisen pedagogiikan sivusto, joka on suunnattu kouluikäisten lasten opettajille ja heidän vanhemmilleen. Mopedista löytyy monenlaista tärkeää tietoa koulun arkipäivästä. Sivuilta löytyy mm. kokoelma kouluissa tarvittavia [hallinnollisia lomakkeita eri kielillä](#)
- [Pelastakaa Lapset: Rasisminvastainen työ ja materiaalia](#)
- [Maailmankoulu](#): Globaalikasvatusmateriaalia
- [Opas koulutuksesta ja työelämästä monikulttuurisille nuorille](#)
- [Sutina](#) on S2-opettajat ry:n jäsenlehti. Lehdessä kirjoitetaan S2-alan ajankohtaisista teemoista, esitellään uutta tutkimusta ja kirjallisuutta ja julkaistaan keskustelupuheenvuoroja.

5.6. Iltapäivätoiminta

Mänttä-Vilppulan kaupunki järjestää koululaisten iltapäivätoimintaa 1. ja 2. -luokkien oppilaille, johon myös maahanmuuttajalapset voivat osallistua. Toimintaa järjestetään koulupäivinä pääsääntöisesti koulujen tiloissa. Se on osallistujille vapaaehtoista, mutta maksullista. Toiminnan tavoitteena on vähentää lasten yksinoloa, jos vanhemmat ovat töissä ja lapsen koulupäivä on lyhyt. Iltapäivätoiminta voi sisältää mm. liikuntaa, kädentaitoja, musiikkia, pelaamista, leipomista sekä läksyjen tekemistä.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Miten edistämme ohjauksella monikulttuurisen nuoren opiskelu- ja työkykyä? –opas \(NuMat –hanke\)](#)

5.7 Nuorisotyö

Nuorisotoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä monipuoliselle nuorisotoiminnalle Mänttä-Vilppulassa. Nuorisotoimi järjestää retkiä, ohjattua ryhmätoimintaa erilaisten teemojen merkeissä, kouluyhteistyötä, nuorisotilatoimintaa, yksilöohjausta ja erilaisia tapahtumia lapsille ja nuorille. Näiden lisäksi Mänttä-Vilppulan kaupungissa toimii etsivä nuorisotyöntekijä ja nuorisovaltuusto.

Nuorisotiloilla Mäntässä, Vilppulassa ja Kolhossa on tarjolla toimintaa lapsille ja nuorille kolmannelta luokasta alkaen aina täysi-ikäiseksi saakka. Nuorisotilassa voi pelata, lukea lehtiä, jutella, katsella TV:tä, videoita ja elokuvia, kuunnella musiikkia ja juoda kahvia. Tilat ovat luonnollisesti päihteettömiä ja savuttomia.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Ei rasismille –hanke](#)
- [R-sana – kirja rasismista ja siihen puuttumisesta](#)
- [Nuorisotakuun arki ja politiikka](#)

6. AIKUISTEN PALVELUT

6.1 Kaupungin työllisyydenhoitopalvelut

Mänttä-Vilppulan kaupungin työllisyydenhoitopalvelut järjestävät kuntouttavaa työtoimintaa, palkkatuetta työtä ja työkokeiluja kaikille kuntalaisille. Maahanmuuttaja ohjautuu yleensä työllisyydenhoidon asiakkaaksi vasta kotoutumisajan päätyttyä ja työttömyyden pitkittyttyä. Useat asiakkaat eivät ole voineet osallistua kotoutumisaikana järjestettävään kieliopetukseen, sillä sitä on järjestetty pääsääntöisesti Tampereen Hervannassa, jonne kulkeminen päivittäin Mänttä-Vilppulasta on etenkin perheellisille haasteellista. Tämä näyttäytyy useiden maahanmuuttajien huonona suomen kielen taitona, joka on usein este sekä työpaikkaan että koulutukseen hakeutumiseen. Heikko työllisyystilanne koko maassa heijastuu myös maahanmuuttajien työllistymiseen.

Erityisesti maahanmuuttajille suunnatuille palveluille ei toistaiseksi ole ollut kysyntää, vaan maahanmuuttaja-asiakkaat on ohjattu yksilöllisten tarpeiden mukaan samoihin palveluihin kuin muutkin kuntalaiset. Ymmärtämisen varmistamiseksi neuvotteluissa käytetään TE-toimiston puhelintulkkauspalvelua, puolison tulkkausapua tai henkilön omalla kielellä kirjoitettuja esitteitä, mikäli sellaisia on tarjolla. Lisätietoja saa kaupungin työllisyydenhoitoyksiköstä.

6.2 MW-Kehitys Oy ja Mänttä-Vilppulan elinkeinotoimi

MW-Kehitys Oy on Mänttä-Vilppulan elinkeinoyhtiö, jonka tehtävänä on tuottaa palveluita alueen yrityksille sekä seurata työvoiman tarpeen kehitystä ja varmistaa työvoiman saatavuutta yhteistyössä oppilaitosten ja yrittäjien kanssa. MW-Kehitys on ELY-keskuksen ja TE-toimiston yhteistyökumppani työperäisen maahanmuuton toteuttamisessa.

Työperäiseen maahanmuuttoon vaikutetaan

- Ennakoimalla yritysten kanssa työvoimatarpeen määrää sekä vaadittavaa osaamista
- Tukemalla yrityksiä, jotka rekrytoivat maista, joista on jo tullut aiemmin työntekijöitä seudulle
- Yhteistoiminnalla rekrytointiyritysten kanssa.
- Edistämällä maahanmuuttajien yrittäjyyttä aloittavien yritysten palveluiden kautta.

- Kartoittamalla ja tarvittaessa toteuttamalla tarvittavia pätevyyskoulutuksia yhteistyössä oppilaitosten kanssa.

Hyödyllisiä linkkejä:

- <http://www.manttavilppula.fi/kaupunkipalvelut/tyollisyydenhoitopalvelut/>
- [Maahanmuuttajien työllistyminen – Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut \(TEM\)](#)

7. IKÄIHMISTEN PALVELUT

Mäntänvuoren terveyden vanhuspalveluihin kuuluu perusterveydenhuollon vuodeosasto, Sarapihan palvelukeskus, Punatulkun palvelukeskus ja kotihoito.

7.1 Perusterveydenhuollon vuodeosasto

Vuodeosastolla toteutetaan akuutti- ja lyhytaikaista hoitoa sisältäen katkaisuhoidon, kuntouttavan hoidon ja saattohoidon sekä erikoissairaanhoidosta siirtyvien potilaiden jatkohoidon. Lisäksi osastolla toteutetaan tarvittaessa kotihoidon potilaiden arviointia ja kuntoutusta.

7.2 Sarapihan palvelukeskus

Sarapihan palvelukeskuksessa on neljä tehostetun palveluasumisen yksikköä. Tupasvilla on 23-paikkainen ja Karpalo, Suopursu sekä Niittyvilla ovat 13-paikkaisia. Karpalo on muistisairaiden hoitoon erikoistunut yksikkö. Tehostetun palveluasumisen paikkaa haetaan palveluhakemuksella. SAS-työryhmä (Selvitä, Arvioi, Sijoita) käsittelee hakemukset ja arvioi paikan myöntämisen kriteerien täyttymisen.

Tehostettu palveluasuminen sisältää asukkaan ympärivuorokautisen henkilökohtaisen palvelun, hoivan ja huolenpidon ryhmäkodeissa, henkilökohtaisen avustamisen myös ryhmäkodin ulkopuolella (asiointi, vierailut) sekä toimintaa tukevat palvelut kuten ateriat-, siivous- ja hygieniapalvelut. Ryhmäkodin tavoite on olla asukkaalle loppuelämän koti.

7.3 Punatulkun palvelukeskus

Punatulkun palvelukeskuksessa on kaksi tehostetun palveluasumisen yksikköä, joista muistiyksikkö Koskisieppo on 16-paikkainen ja Kangaspääsky 20-paikkainen. Tämän lisäksi Punatulkussa on 22-paikkainen kuntoutus- ja intervalliosasto Harjupeippo. Harjupeipossa järjestetään jatkohoittoa ja kuntoutusta, arviojaksoja, omaishoidon intervallijaksoja ja muita intervaleja. Lisäksi Harjupeipossa voi odottaa myönnettyä tehostetun palveluasumisen paikkaa.

7.4 Kotihoito

Kotisairaanhoidon ja kotipalvelu on yhdistetty yhteiseksi kotihoidon yksiköksi. Kotihoidon toiminta perustuu yhdessä asiakkaan, omaisten ja muiden hoitoon osallistuvien kanssa laadittuun yksilölliseen hoito- ja palvelusuunnitelmaan, joka päivitetään vähintään kerran vuodessa. Kotihoidon tukipalveluita ovat turvapuhelinpalvelu, ateriapalvelu ja asiointiapu. Kotihoitoa ja tukipalveluita haetaan palveluhakemuksella. Palvelu myönnetään kriteerien täytyessä.

7.5 Omaishoidon tuki

Omaishoidon tukea voidaan antaa, jos henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee hoitoa tai muuta huolenpitoa. Lisäedellytyksenä on, että tämä hoito tai muu huolenpito on mahdollista järjestää hoidettavan kotona, sopimalla hoidosta hänen hyväksymänsä omaisen tai muun hänelle läheisen henkilön kanssa.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoitopalkkiosta, tarvittavista palveluista hoidettavalle sekä omaishoitajan tukemisesta. Omaishoitajalla tarkoitetaan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt kunnan kanssa omaishoitotosopimuksen.

7.6. Palveluohjaus

Palveluohjaaja antaa tietoa, ohjausta ja neuvontaa paikallisista palveluista.

8.KAIKILLE IKÄRYHMILLE YHTEISET PALVELUT

8.1 Sosiaalipalvelut

Sosiaalityön tehtävänä on järjestää sosiaalityön palvelut tarvittaessa kaikille maahanmuuttajille. Mänttä-Vilppulan sosiaalitoimistossa ei ole erikseen maahanmuuttajatyöhön suuntautuneita työntekijöitä. Sosiaalitoimistossa tehtävä maahanmuuttajatyö on yhteensovitettu keskushallinnon yhteydessä toimivan maahanmuuttajapalveluiden koordinoijan työn kanssa.

Sosiaalitoimiston tehtäviin kuuluu viranomaistehtävät eli mm. lastensuojelu ja toimeentulotukipäätökset sekä ohjaus ja neuvonta tarvittaessa. Kiireelliset lastensuojeluasiat käsitellään Mänttä-Vilppulan lastensuojelussa myös vastaanottokeskuksen osalta. Mänttä-Vilppulassa asuvien, oleskeluluvan saaneiden maahanmuuttajien toimeentulotukihakemukset käsitellään sosiaalitoimistossa. Tarvittaessa asiakasvastaanoton apuna käytetään tulkkipalveluja.

Hyödyllisiä linkkejä:

- Monikielinen lastensuojelun infisivusto maahanmuuttajille:
<http://www.lastensuojelu.info/fi/>

8.2 Maahanmuuttopalveluiden koordinoija

Maahanmuuttopalveluiden koordinoija huolehtii alaikäisenä Suomeen tulleiden oleskeluluvan saaneiden lasten jälkihuollon toimenpiteistä sosiaalityön osalta ja yksityismajoituksessa olevien lasten kohdalla. Jälkihuolto käsittää yhteydenpidon, kotikäynnit, seurannan ja yhteistyön eri toimijoiden kanssa. Maahanmuuttopalveluiden koordinoija hakee erityiskustannuskorvaukset ELY-keskukselta ja laatii kotoutumisuunnitelmia yhteistyössä alaikäisen, edustajan ja perheryhmäkodin kanssa. Työntekijä avustaa alaikäisen perheen yhdistämisprosesseissa.

8.3 Mielenterveyspalvelut

Mänttä-Vilppulan mielenterveyspalveluista vastaa mielenterveystoimisto, joka sijaitsee Vilppulan terveysasemalla. Mielenterveystoimisto tarjoaa päihde- ja mielenterveyspalveluita kuntalaisille, sekä konsultoi, tukee ja vastaa tarvittaessa matalalla

kynnyksellä alueellisen verkoston tarpeisiin. Asiakkaaksi ohjaututaan pääsääntöisesti läheteellä, mutta lisäksi asiakkaat ja ammattilaiset voivat konsultoida mielenterveystoimistoa kiireellisissä asioissa kriisipuhelimella tai ottamalla yhteyttä osastosihteerin. Tarvittaessa asiakkaat ohjautuvat perusterveydenhuollosta tai mielenterveystoimistosta erikoissairaanhoidon piiriin. Mielenterveystoimistossa työskentelee palveluvastaavana psykologi, lisäksi päihdetyöntekijä, osaston sihteeri, kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa, sosiaalityöntekijä sekä nuorisotiimin psykologi ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Mielenterveystoimistossa toimii lääkäri. Psykiatri on mielenterveystoimistolla yhtenä päivänä viikossa. Lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian erikoislääkärit ovat konsultoitavissa sekä sovitusti lähipäivinä paikanpäällä.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelut](#)

8.4 Asuminen

Mänttä-Vilppulan kaupungin omistama vuokraloyhtiö, Koskelantalot Oy, on kaupungissa ainoa suuri vuokranantaja, joten lähes kaikki paikkakunnalta vuokra-asuntoa etsivät asioivat jossain vaiheessa Koskelantalot Oy:n asuntotoimiston kanssa. Asiointi tapahtuu asiakkaan kielitaidosta riippuen joko suomeksi, englanniksi tai tulkin avustuksella. Työperäisistä maahanmuuttajista mm. puolalaisilla metallimiehillä on paikkakunnalla asuva yhteyshenkilö.

Maahanmuuttajat hakevat vuokra-asuntoa Koskelantalot Oy:n asuntokannasta muiden tavoin mieltymystensä ja vuokranmaksukykyensä mukaan. Myös valintakriteerit ovat samat kuin kantaväestöllä ja lopullisen päätöksen asunnon vuokraamisesta tekee aina asiakas itse. Pääsääntöisesti vuokra-asunto itsenäisesti hakeville maahanmuuttajille pyritään löytämään muualta kuin Länsi-Koskelasta, jossa on SPR:n vastaanottokeskus. Maahanmuuttajia asuu eri puolilla kaupunkia siellä täällä, joten mitään maahanmuuttajien asuttamaa keskittymää ei kaupungissa vastaanottokeskusta lukuun ottamatta ole.

9. VAPAA-AJAN PALVELUT

Mänttä-Vilppulaan tulleet maahanmuuttajat ovat osallistuneet eri urheiluseurojen toimintaan, varsinkin jalkapallo on ollut kiinnostava laji. Myös muista lajeista harrastuksena on pidetty.

Liikuntapalveluista maahanmuuttajat ovat käyttäneet ainakin lasten uimakoulua kesäisin. Monet maahanmuuttajat ovat vailla uimataittoa ja sen vuoksi on tärkeää kehittää erityisesti lasten uimataittoa.

9.1 Kirjastopalvelut

Maahanmuuttajille suunnatut palvelut ovat lisääntyneet Mäntän kirjastossa sen jälkeen kun vastaanottokeskus tuli Mänttään. Maahanmuuttajat ovat löytäneet kirjaston hyvin nopeasti erityisesti ilmaisen internetyhteyden ansiosta. Kirjastohenkilöstö myös opastaa tiedonhaussa ja ohjelmien käytössä.

Perustyötä on ollut kirjastokorttien teko, kirjastokäytäntöjen neuvominen, kirjojen ja muun materiaalin lainaaminen suomen kielen opiskelua varten sekä omakielisen kirjallisuuden tilaaminen Ulkomaalaikirjastosta. Jonkin verran Mäntän kirjastoon on ostettu sanakirjoja. Maahanmuuttajat lainaavat myös muun muassa elokuvia ja käyttävät kopiointipalvelua.

9.2 Kulttuuripalvelut

Mänttä-Vilppulan kulttuuripalvelujen tehtävänä on vastata musiikki-, tanssi-, ja teatteritoiminnan sekä kuvataiteen ja käden taitoihin perustuvien alueiden kehittämisestä. Kulttuuripalvelujen yleinen tavoite on tarjota kulttuuripalveluja kaikenikäisille kuntalaisille. Kulttuuritoimi järjestää vuosittain useita tapahtumia.

9.3 Autere-opisto

[Autere-opisto](#) vapaata sivistystyötä tarjoavana kansalaisopistona monipuolisine kursseineen on kaikkien maahanmuuttajien käytettävissä. Opisto on tarjonnut maahanmuuttajille kieli- ja ruokakursseja, joihin kaikki ovat voineet osallistua. Opisto ja kulttuuritoimisto ovat olleet mukana erilaisissa kotouttamista edistävissä kulttuurihankkeissa. Tällaiseen yhteistyöhön on myös tulevaisuudessa paljon mahdollisuuksia. Taiteen kieli on kansainvälistä.

9.4 Serlachius-museot

Koulut tekevät säännöllistä yhteistyötä [Serlachius-museoiden](#) kanssa. Kulttuurihistoriallisen Gustaf-museon ja taidemuseo Göstan pedagogiset palvelut mahdollistavat havainnollisen kotiseutukasvatuksen ja suomalaisen kulttuuritietouden antamisen konkreettisella tavalla maahanmuuttajille niin näyttelyissä kuin eri työpajoissakin.

9.5 Seurakunta

Suomessa n. 80 prosenttia väestöstä kuuluu evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Suomessa vallitsee uskonnonvapaus, mikä merkitsee, että jokaisella on oikeus liittyä uskontokuntaan ja erota uskontokunnastaan.

Kirkko kutsuu sanomallaan yhteyteensä kaikkia ihmisiä rodusta, kansallisuudesta, kielestä ja uskonnosta riippumatta. Kirkko suhtautuu eri uskoisiin maahanmuuttajiin näiden uskonnollista vakaumusta kunnioittaen ja tasa-arvoisina lähimmäisinä palvellen. Maahanmuuttajat ovat tervetulleita jumalanpalveluksiin ja kaikkiin seurakunnan tilaisuuksiin. Avoimet kerhot lapsille ja varhaisnuorille, nuorten tilaisuudet, -kerhot, -retket ja -leirit sekä aikuisten ryhmät, eläkeläisten kerhot ja -leirit ovat avoimia myös maahanmuuttajille. Seurakunnalla on tiloja, joita myös maahanmuuttajat voivat käyttää sovittaessa.

Seurakunta järjestää tarvittaessa maahanmuuttajille virkistysohjelmaa ja seurakunnan elämään ja toimintaan perehdyttäviä tilaisuuksia. Seurakunnan yksilö- ja perhetyö auttaa ja tukee maahanmuuttajia sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan niissä tilanteissa, joissa maahanmuuttaja tai hänen perheensä haluavat luterilaisen seurakunnan olevan mukana.

Diakonian palvelut ovat avoimia kaikille apua tarvitseville riippumatta siitä, mihin kulttuuriin, uskontokuntaan tai aatteelliseen ideologiaan asiakas kuuluu. Diakoniatyöntekijät avustavat maahanmuuttajien ja heidän perheidensä tilanteiden ja ongelmien kokonaisvaltaisessa selvittämisessä ja kulkevat ihmisten rinnalla.

Verkostoyhteistyö on tärkeä toimintamalli maahanmuuttajien tukemisessa. Seurakunta toimii yhteistyössä tarvittaessa viranomaisien, muiden kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen, kansalaisjärjestöjen ja oppilaitosten kanssa. Yhteistyöverkostoissa kirkon

luontevana tehtävänä on ennen kaikkea maahanmuuttajien henkisen ja hengellisen hyvinvoinnin tukeminen.

9.6 Suomen Punainen Risti

SPR:n Mänttä-Vilppulan osasto kuuluu SPR:n Hämeen piiriin. Suomen Punainen Risti toimii mm. monikulttuuristen arvojen puolesta ja edistää maahanmuuttajien kotoutumista.

Punaisen Ristin Mäntän osastolla on oma toimitila Riihikallio sekä kirpputori, jotka ovat avoinna ma-to 9-15 sekä pe 9-13. Osoite on Laivarannankatu 12, Mänttä. SPR Mäntän osastolla on monimuotoista toimintaa, joista löytyy lisätietoja osoitteesta mantta.punainenristi.fi tai osaston Facebook-sivuilta.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Kumppanuutta kotouttamisen kentillä – esimerkkejä järjestöjen ja viranomaisten yhteistyöstä kotouttamisessa](#)

10. HUMANITAARINEN MAAHANMUUTTO MÄNTTÄ-VILPPULASSA

Humanitaarisen maahanmuuton piiriin kuuluvat pakolaiset, turvapaikanhakumenettelyn sekä perheen yhdistämisprosessin kautta saapuvat. Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskuksesta sekä Siivet Oy:stä on siirtynyt kuntaan turvapaikanhakuprosessin kautta tulleita maahanmuuttajia.

Valtio maksaa kaupungille lisäksi korvauksia erityiskustannuksista. Niitä ovat mm. tulkkipalvelujen kustannukset ilman aikarajaa. Suomen kansalaisuuden saaneesta henkilöstä tulkkipalveluja ei enää korvata. Lisäksi korvataan alaikäisenä ilman huoltajaa Suomeen saapuneen henkilön sijoittumisesta aiheutuvat kustannukset 18 ikävuoteen saakka ja jälkihuolto aina 21 ikävuoteen saakka. Vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon huomattavat kustannukset maksetaan enintään 10 vuodelta, mikäli vamma, sairaus tai hoidon tarve on syntynyt ennen Suomeen tuloa. Muista erityisistä syistä kunnalle aiheutuneista kustannuksista voidaan sopia ELY-keskuksen kanssa erikseen. Näitä voivat olla esim. kansainvälistä suojelua saavien osalta asuntojen odotusajan vuokratulot jos asunnon varaaminen ennen henkilön Suomeen tuloa tai kuntaan muuttoa on ollut välttämätöntä.

Paikkakunnalta asuntoa etsivät maahanmuuttajat toimivat joko itsenäisesti tai saavat siihen apua vastaanottokeskuksen henkilökunnalta. Mänttä-Vilppulan maahanmuuttopalveluiden koordinoija avustaa mm. Kelan etuisuuksien hakemisessa, kotoutumisuunnitelmien ja alkukartoitusten laadinnassa, ohjaa asiakkaat TE-palveluiden sekä sosiaalitoimen piiriin sekä avustaa erilaisissa käytännön asioissa.

Hyödyllisiä linkkejä:

- [Kiintiöpakolaisten vastaanotto – kokemuksia kotouttamisen järjestämisestä](#)

10.1 SPR Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskus

Mäntässä on SPR:n ylläpitämä Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskus. Keskus muutti Ruovedeltä Mänttään vuonna 2012, kun SPR vuokrasi kaupungin vuokraloyhtiö Koskelantalot Oy:ltä ensi vaiheessa 26 asuntoa vajaakäyttöisestä vuokralalosta. Vuoden 2015 aikana asuntoja on vuokrattu lisää, minkä jälkeen vastaanottokeskuksella on

hallussaan yhteensä 50 asuntoa kolmessa eri vuokratalossa Mäntän Länsi-Koskelassa. Keskuksessa on nyt majoituspaikkoja yhteensä 300 turvapaikanhakijalle. Lisäksi keskuksen asiakkaina on henkilöitä, jotka majoittuvat keskuksen ulkopuolella itsenäisesti. Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskuksen asiakkaita ovat yksittäiset aikuiset turvapaikanhakijat ja perheet.

Asiakkaat:

Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskuksessa on asiakkaita kahdestakymmenestäyhdeksästä (29) maasta, sekä joitakin kansalaisuudettomia. Suurimmat ryhmät ovat Irakista, Somaliasta ja Afganistanista. Asiakkaiden äidinkielenä on mm. somalia, arabi, venäjä, kurdi, bastu, kurmanzi, serbia, englantia, dari, kongo, tamili, albania, ibo.

Paikkaluku:

Vastaanottokeskuksessa on kolmesataa (300) asiakaspaikkaa, jotka ovat täynnä. Uusia asiakkaita otetaan sitä mukaa kun nykyisiä poistuu.

Käännytysten määrä:

Asiakkaat voivat siirtyä vastaanottokeskuksesta myös ns. yksityismajoitukseen, jolloin he ovat edelleen vastaanottotoiminnan piirissä, mutta asuvat jonkun ystävän, sukulaisen tms. luona.

Asiakkaan poistaminen maasta poliisin toimesta on Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskuksesta ollut erittäin vähäistä, alle kymmenen henkilöä vuodessa. Tulevaisuudessa määrä saattaa kasvaa, koska asiakasmäärä on kasvanut.

Asiakkaat siirtyvät eteenpäin joko itsenäiseen asumiseen kuntiin (oleskelulupa), vapaaehtoisen paluun ohjelman kautta kotimaahansa tai poliisin maasta poistamana. Jotakin henkilöitä katoaa, eli todennäköisesti poistuvat johonkin toiseen maahan koska eivät ole saamassa oleskelulupaa.

Asiakkaiden tulot:

Asiakkaat saavat majoituksen soluasunnoissa, sosiaali- ja terveystiimin välttämättömät palvelut, ohjauksen ja opastuksen arjen asiassa, tarvittaessa lakimiehen palvelut sekä vastaanottorahan kerran kuukaudessa. Vastaanottoraha (VOR) on 316,07€ yksineläjälle, pariskunnalle ja perheen vanhemmille 267,02€ ja perheen kanssa elävälle alaikäiselle lapselle 201,63€. Yksityismajoituksessa oleva henkilö saa VOR:aa 267,02€.

Lisäksi asiakkaalle maksetaan lääkärin määräämät lääkkeet, käynnit erikoislääkärillä ja matkat virallisiin asiointeihin, kuten Maahanmuuttoviraston puhuttelussa käynnit.

Kun/jos asiakas saa oleskeluluvan, hän saa ottaa vastaanottokeskuksesta mukaansa aloituspakkauksen, jonka hän on saanut tullessaan ensimmäisen kerran asiakkaaksi johonkin Suomen vastaanottokeskukseen. Kaikki muu mitä hänellä on hänen lähtiessä itsenäiseen asumiseen, on hänen itse vastaanottorahalla ostamaansa.

Aloituspakkauksessa on: peitto, tyyny, tyynyliina, lakana, pussilakana, pyyhe, tiskiharja, hammasharja, paistinpannu, kattila, kauha, paistinlasta, lautanen, keittiöveitsi, lautanen, muki, haarukka, veitsi, lusikka ja pikkulusikka.

10.2 Lastensuojeluyksikkö Siivet Oy

Mänttä-Vilppulassa ryhmä- ja perheryhmäkoti, Lastensuojeluyksikkö Siivet Oy tarjoaa viihtyisissä, kodinomaisissa tiloissa turvallista lapsen psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä eheyttävää ja kuntouttavaa asumista seitsemälletoista alle 18-vuotiaalle turvapaikanhakija- tai oleskeluluvan saaneille lapsille ja nuorelle.

Ryhmäkodissa asuu 5-17-vuotiaita somalialaisia, afgaaneja ja Irakin kurdeja.

Perheryhmäkodissa ikäjakauma on 12-17 vuotta. Lapset ja nuoret ovat Somaliasta, Afganistanista, Kongosta ja Sri Lankalta. Perheryhmäkoti on 17-paikkainen.

Täysi-ikäisyyden lähestyessä nuori voi muuttaa Siivet Oy:n Koskelantalot Oy:ltä vuokraamaan tukiasuntoon, joita tällä hetkellä on kaksi. Täysi-ikäisenä nuori vuokraa oman asunnon ja muuttaa tukiasunnosta itsenäiseksi vuokralaiseksi.

Siivet Oy tukee lapsen kasvua ja kehitystä, älyllisten taitojen hankkimista, itsenäistymistä, omantunnon ja moraalien kehittymistä ja perusarvojen omaksumista. Toiminnan lähtökohtana on lapsen etu; olla lasta lähellä ja lasta varten.

Toimitilat ja ympäristö

Toimitilat sijaitsevat Mänttä-Vilppulassa. Kiinteistö Kotiranta sijaitsee järven rannalla Mäntänvuoren luonnonsuojelualueen läheisyydessä alle kolmen kilometrin etäisyydellä kaikista kouluista ja oppilaitoksista, sekä liikuntakeskuksesta.

Kodissa on lapsille tilavia ja valoisia huoneita. Monesta lastenhuoneesta voi ihailla kaunista ja rauhoittavaa järvimaisemaa. Lisäksi Kotirannassa on paljon tilaa yksityisyyteen, oleskeluun ja yhdessäoloon. Iltapäivisin ja iltaisin luokkahuone on käytettävissä harrastetilana.

Suuri piha-alue ja omarantainen tontti antavat mahdollisuuden monenlaiseen vapaa-ajanviettoon. Piha-alueella on leikkimökki ja grillikota. Pienen kävelymatkan päässä on myös Mäntänvuoren luonnonsuojelualue, jossa on erinomaiset lenkkeily-, retkeily- ja hiihtomahdollisuudet merkittyine reitteineen.

Toiminnan perusteet

Yksikössä jokaisella lapsella on omaohjaajapari. Jokaiselle lapselle laaditaan hoito- ja kasvatussuunnitelma sekä kotoutumissuunnitelma. Suunnitelmat laaditaan yhdessä lapsen, hänen edustajansa ja työryhmän jäsenten kanssa. Kotoutumissuunnitelman laadinnassa on mukana kaupungin maahanmuuttopalveluiden koordinoija.

Hoito- ja kasvatussuunnitelmaa toteutetaan yksilöllisessä hoitosuhteessa omaohjaajan ja lapsen välillä; turvalliset rajat, yhteisökasvatuksen periaatteen mukainen toiminta arjessa, toiminnallisuus ja koulunkäynnin tai opiskelun turvaaminen. Yhteydenpito lapsen sidosryhmien kanssa on aktiivista. Lasta autetaan tarvittaessa suhteiden selvittämisessä tai uudelleen luomisessa läheisiinsä.

Toimintaperiaate

Lastensuojeluyksikössä noudatetaan yhteisöllisen kasvatuksen periaatetta, jossa yhteisyys määrittyy toiminnallisena yhteisönä. Kasvatusyhteisössä yhteisyyttä kehitetään vuorovaikutuksellisesti. Kasvattajien ja kasvatettavien arvot, normit ja päämäärät ovat yhteisesti sovittuja. Kodissa on tasavertaisuuden periaate. Yhdessä määritetyt, sovitut ja

hyväksytyt normit kontrolloidaan, valvotaan ja niitä muokataan jatkuvasti kasvattajien ja kasvatettavien kanssa yhdessä lapsen ikätason ja kehityksen edellyttämässä rajoissa. Näin pyritään saavuttamaan suvaitsevaisuus, ymmärtämys ja kärsivällisyys uusia ja erilaisia lapsia ja tilanteita kohtaan.

Yhteisön toiminnan periaatteet ovat Kalevi Kaipion mukaan: tasa-arvoisuus ja yhteisöllisyys, terveen järjen periaate, avoimuus ja rehellisyys, ehdoton oikeudenmukaisuus, luottamuksen, periaate, sekä fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden periaate. Rajoitustoimenpiteitä käytettäessä joudutaan aina välttämättömissä määrin puuttumaan joihinkin perustuslain turvaamiin lapselle kuuluviin perusoikeuksiin. Lastensuojelulain mukaisten rajoitustoimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on osaltaan pyrkiä turvaamaan tarkoituksen toteutuminen ja samalla lapsen itsensä tai toisen henkilön suojaaminen. Nämä yhteisökasvatuksen periaatteet ja lastensuojelulain henki luovat pohjan yksikön arvokeskustelulle.

Lapset osallistuvat ikätasonsa, kykyjensä ja mahdollisuuksien mukaan kodin töihin. Lapsi oppii näin ottamaan vastuuta omasta elämästään ja saa näin valmiuksia itsenäistymiseen.

Yksikön työntekijät

Henkilökunta muodostuu toimitusjohtajasta, kahdesta vastaavasta ohjaajasta, terveystaavasta, erityisohjaajasta, kasvatusvastuussa olevista ohjaajista, kiinteistöpäälliköstä ja tarvittaessa sijaisista. Ostopalveluna ostetaan siivous KMV-Turvapalveluilta ja ruoka tuodaan Cafe Myllyrannasta.

Kaikki ohjaajat tekevät kolmivuorotyötä, vastaavia ohjaajia ja erityisohjaajaa lukuunottamatta. Koulutukseltaan ohjaajat ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoalan opistoasteen, amk- tutkinnon ja perusasteen suorittaneita.

Henkilökunnan osaamisen ja jaksamisen ylläpitämiseksi järjestettiin kuukausittain esimiesten yksilötyönohjaus ja ohjaajien ryhmätyönohjaus. Kaikille työntekijöille on laadittu koulutussuunnitelma, joka tukee ammatillista kehittymistä ja työssä jaksamista.

11. VALTION PALVELUT

11.1 Poliisi

Mänttä-Vilppula kuuluu Sisä-Suomen poliisilaitokseen, lähimmät poliisiasemat ovat:

- Mänttä-Vilppulan poliisiasema, Miinanpellonkatu 2, 35800 Mänttä.
- Jämsän poliisiasema, Keskuskatu 17, 42100 Jämsä
- Keuruun poliisiasema, Multiantie 74, 42701 Keuruu

Keuruun poliisiasemalla ei hoideta oleskelulupa- eikä EU-kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröinti asioita.

Asiointi poliisiasemilla tapahtuu ajanvarauksella. Ajan varaaminen onnistuu poliisin nettisivuilta www.poliisi.fi tai soittamalla puhelinnumeroon 0295 414801 (soittoaika klo 9:00 - 12:00).

Paikallispoliisi myöntää maassa oleskelevan Suomen kansalaisen ulkomaalaiselle perheenjäsenelle ja tämän alaikäiselle naimattomalle lapselle ensimmäisen oleskeluluvan, sekä Suomessa opiskelevien ulkomaalaisten määräaikaista jatko-oleskelulupia sekä

pysyviä oleskelulupia ja työntekijän ja elinkeinoharjoittajien oleskelulupia jatkolupina sekä pysyviä oleskelulupia. Tämän lisäksi paikallispoliisi käsittelee myös Suomeen tulevien EU kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröintejä.

Lupahakemukset tulee jättää poliisilaitokselle henkilökohtaisesti. Joitakin hakemuksia voi tehdä myös sähköisesti (esim. ulkomaalaisen henkilökorttihakemus ja eräät oleskelulupahakemukset), mutta hakijan on myös sähköisen hakemuksen tekemisen jälkeen käytävä poliisiasemalla ja varattava asiointia varten aika. Hakija voi asioida missä tahansa poliisiaseman lupahallinnon toimipisteessä.

Poliisi voi myöntää ulkomaalaisille ulkomaalaisten henkilökortteja. Niillä ei voi matkustaa Suomen ulkopuolelle, koska ne eivät ole matkustusasiakirjoja. Lisäksi poliisi voi hakemuksesta vaihtaa EU- ja ETA-valtioissa annetun ajokortin vastaavaan suomalaiseen ajokorttiin. Poliisi voi hakemuksesta myöntää suomalaisen ajokortin sellaisen ajokortin perusteella, joka on myönnetty vakituisen asumisen aikana Wienin tai Geneven tieliikennesopimukseen liittyneessä valtiossa.

11.2 Maahanmuuttovirasto eli Migri

Maahanmuuttovirasto (Migri) on sisäministeriön alainen virasto, joka käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita. Toimintansa virasto aloitti nimellä Ulkomaalaisvirasto 1.3.1995. Nimi vaihtui Maahanmuuttovirastoksi 1.1.2008.

Maahanmuuttoviraston tehtäviä

- myöntää oleskelulupia Suomeen tuleville ulkomaalaisille kuten opiskelijoille, työntekijöille, elinkeinonharjoittajille, paluumuuttajille ja Suomessa asuvien ulkomaalaisten perheenjäsenille
- käsittelee turvapaikkahakemukset puhuttelusta päätöksentekoon
- ohjaa ja suunnittelee turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toimintaa
- myöntää muukalaispasseja ja pakolaisen matkustusasiakirjoja
- päättää käännästämisestä ja karkottamisesta
- vastaa kansalaisuushakemuksista, -ilmoituksista ja -selvityksistä
- vastaa ulkomaalaisrekisterin ylläpidosta
- tuottaa tietopalveluita niin kansainvälisiin tarpeisiin kuin kotimaan päättäjiille ja viranomaisille
- osallistuu omaa toiminta-aluettaan koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön

11.3 Maistraatti

Mänttä-Vilppula kuuluu Sisä-Suomen maistraattiin ja lähin toimipiste on Mänttä-Vilppulan yksikkö, Hallituskatu 23, 35800 MÄNTTÄ.

Vakinaisesti Suomeen muuttaville rekisteröidään kotikunta ja he saavat henkilötunnuksen. Oleskeluluvan on oltava voimassa vähintään vuoden. Pohjoismaiden sekä EU- ja ETA-maiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. EU- ja ETA-kansalaisten on kuitenkin rekisteröitävä oleskeluoikeutensa paikallisen poliisilaitoksen lupahallinnossa, mikäli Suomessa oleskelu kestää yli 3 kuukautta (Euroopan unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus poliisilta).

Myös tilapäisesti Suomessa asuva ulkomaalainen voi saada henkilötunnuksen, jos hän tarvitsee sitä esimerkiksi työntekoa varten (esitettävä työsopimus tai muu selvitys henkilötunnuksen tarpeellisuudesta.) Hänelle ei kuitenkaan rekisteröidä kotikuntaa Suomessa eikä hän saa kotikuntaan liittyviä oikeuksia. Tilapäisesti oleskeleva EU-kansalainen voi rekisteröityä missä tahansa maistraatissa tai verotoimistossa

Rekisteröinti tapahtuu niin, että henkilön tulee henkilökohtaisesti käydä asuinpaikkansa maistraatissa, jossa hän täyttää Ulkomaalaisen rekisteröinti-ilmoituslomakkeen. Väestötietojärjestelmään rekisteröitäviä tietoja ovat mm. nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot ja osoite. EU-kansalaisilla tulee olla mukana passi tai virallinen, kuvallinen henkilökortti sekä rekisteröintitodistus poliisilta. Muilla kuin EU-kansalaisilla tulee olla mukana passi ja oleskelulupa. Muita rekisteröinnissä tarvittavia asiakirjoja ovat mm. mahdolliset avioliittotodistukset sekä lasten syntymätodistukset. Todistusten tulee olla laillistettuja (ns. Apostille-todistus Haagin sopimukseen liittyneiden maiden osalta).

Pohjoismaasta toiseen muuttavan henkilön on ilmoitettava muutostaan tulovaltion paikalliselle rekisteriviranomaiselle (Suomessa maistraatti) ja esitettävä henkilöllisyyden osoittava asiakirja, josta ilmenee kansalaisuus.

Maistraattiin tulee tehdä virallinen muuttoilmoitus aina muutettaessa ja maastamuuttoilmoitus Suomesta muutettaessa.

Lisätietoja: [Ulkomaalaisen rekisteröinti](#)

11.4 Verotoimisto

Muttaessaan Suomeen tai oleskellessaan täällä yli kuusi kuukautta, henkilöstä tulee yleisesti verovelvollinen. Jos henkilö saa ulkomailta tuloja, myös ne tulee ilmoittaa verotuksessa.

Kaikesta ansiotyön tekemisestä maksetaan veroja Suomessa. Työnteko-oikeudesta turvapaikanhakijana löytyy tietoa Maahanmuuttoviraston sivuilta www.migri.fi. Viimeistään siinä vaiheessa kun henkilö aloittaa työntöön Suomessa, hänen tietonsa rekisteröidään ja hän saa henkilötunnuksen.

Katso http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Ulkomailta_Suomeen/Toihin_Suomeen ja [http://www.vero.fi/fi-FI/Henkilotunnukseen_ja_veronumeroon_liitty\(33980\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Henkilotunnukseen_ja_veronumeroon_liitty(33980))

Lisäksi täytetään hakemus verokortin tai ennakko-veron määräämiseksi.

Vero.fi -sivuilla on laskuri, jonka avulla voi arvioida veroprosentin tietyn suuruisesta tulosta.

Monien asioiden hoito onnistuu verkossa sen jälkeen, kun henkilö on saanut henkilökohtaiset verkkopankkitunnukset tai sähköisen henkilökortin. Mutta alkuvaiheessa maahanmuuttaja voi varata ajan Mänttä-Vilppulan verotoimistoon, joka on auki tiistaisin klo 9-15. Sisä-Suomen verotoimisto Tampereella palvelee maanantaista perjantaihin klo 9.-16:15 aikaa varaamatta. Yhteystiedot löydät täältä http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Yhteystiedot/Verotoimistot?d=ManttaVilppula&service=Henkiloasiakas

Veroasioiden hoito verkossa http://www.vero.fi/fi-FI/Asioi_verkossa

Vero.fi- sivuille on lisätty uusi tiedote asunnon käyttöön antamisesta turvapaikanhakijoille <http://www.vero.fi/fi->

[FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Henkiloasiakkaat/Voit_ antaa_asuntosi_turvapaikanhankijan_k\(38276\)](#)

11.5 Kansaneläkelaitos, Kela

Kelan toimisto Mänttä-Vilppulassa osoitteessa Seppälän puistotie 10, 35800 Mänttä.

Ennen Suomen sosiaaliturvaan hakemista on rekisteröidyttävä maistraatissa ja henkilöllä tulee olla voimassaoleva oleskelulupa (Poliisi/Migri). Kelassa henkilö hakee Suomen sosiaaliturvaan kuulumista. Kela antaa kirjallisen päätöksen sosiaaliturvan pääsystä. Hakijalla on yleensä oikeus Kelan sosiaaliturvaetuuksiin siitä päivästä lukien, kun hän on päässyt Suomen sosiaaliturvan piiriin. Joitakin etuuksia maksetaan kuitenkin vain niille, jotka ovat asuneet Suomessa tietyn ajan ennen etuuden myöntämistä.

Kansaneläkelaitos eli Kela maksaa sosiaaliturvaetuuksia Suomessa vakinaisesti asuville. Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ratkaistaan pääsääntöisesti sen perusteella, kuinka pitkältä oleskelusta on kysymys. Vakinaisesti Suomeen muuttava henkilö pääsee yleensä Suomen sosiaaliturvan piiriin muuttohetkestä lukien ja voi saada Kelan etuuksia. Vakinaiseksi asumiseksi lasketaan esimerkiksi paluumuutto, vähintään kahden vuoden työskentely Suomessa sekä avioliitto tai muu läheinen perhesuhde Suomessa vakinaisesti asuvaan henkilöön. Lisäksi vaaditaan, että oleskelulupa on myönnetty vähintään vuodeksi, jos on velvollinen hankkimaan oleskeluluvan.

Vakinaisesti Suomeen muuttavien on haettava Suomen sosiaaliturvan piiriin pääsyä Kelan asiointipalvelussa tai [lomakkeella Y 77](#). Suomen sosiaaliturvaan kuuluville annetaan kirjallinen päätös asiasta. Myös Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen voi tarkistaa Kelan asiointipalvelusta. Sosiaaliturvaan kuuluvat saavat sairausvakuutuskortin eli Kela-kortin.

Jos henkilö muuttaa Suomeen tilapäisesti asumaan, ei yleensä ole oikeutta Kelan sosiaaliturvaetuuksiin. Esimerkiksi opiskelijoiden katsotaan muuttavan Suomeen vain tilapäisesti, jos muuton ainoa syy on opiskelu. Tietyissä tapauksissa henkilö kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin työskentelyn perusteella.

Henkilöllä ei ole oikeutta Suomen sosiaaliturvaan, jos hän saa EU-lainsäädännön tai sosiaaliturvasopimuksen perusteella etuuksia jostakin toisesta maasta tai kuuluu muuten jonkin toisen maan sosiaaliturvan piiriin. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi

- toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä lähetetyt työntekijät
- rajatyöntekijät, jotka muuttavat Suomeen tai jotka asuvat Suomessa, mutta työskentelevät toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä
- vieraan valtion tai valtioiden välisen järjestön palveluksessa olevat työntekijät ja heidän perheenjäsenensä.

Jos muuttaa Suomeen tilapäisesti toisesta EU- tai Eta-maasta tai Sveitsistä, on oikeus välttämättömään sairaanhoitoon eurooppalaisella sairaanhoitokortilla.

Lisätietoja: [Selkokielen opas Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille](#) (Kela)

11.6 TE -toimisto

Vastuutaho on Pohjois-Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto. Mäntän toimipaikka sijaitsee osoitteessa Ratakatu 12-14, 35800 Mänttä. Työ- ja elinkeinotoimisto vastaa työnhakijoiksi rekisteröityneiden maahanmuuttajien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja

palvelujen järjestämisestä. Työvoimatoimistoon voi ilmoittautua työnhakijaksi, vaikka henkilöllä ei ole oikeutta Suomen sosiaaliturvaan.

EU-kansalainen

Julkisen työvoimapalvelulain mukaan niiden valtioiden kansalaiset, joilla Suomea velvoittavien, työvoiman vapaata liikkuvuutta koskevien kansainvälisten sopimusten perusteella on oikeus saapua Suomeen hakemaan työtä ja tehdä ansiotyötä ilman työvoimatoimiston työvoimapoliittista harkintaa, rekisteröidään säädetyllä tavalla työnhakijoiksi, jollei sopimuksista muuta johdu. Näiden valtioiden kansalaiset rekisteröidään työnhakijaksi ja he voivat käyttää julkisia työvoimapalveluja rajoituksitta samoin edellytyksin kuin Suomen kansalaiset.

Sama koskee myös EU- ja Eta-maan kansalaisten perheenjäseniä, vaikka nämä eivät olisi EU- tai ETA-maiden kansalaisia. EU:n sosiaaliturva-asetuksen mukaan henkilö voi lähteä työnhakijaksi toiseen EU/ETA-maahan ja säilyttää oikeutensa lähtömaan lainsäädännön mukaisiin etuuksiin tietyin edellytyksin. Asetuksen mukaan henkilön täytyy mm. rekisteröityä työnhakijana jokaisen sellaisen jäsenvaltion työvoimaviranomaisessa, johon hän lähtee ja kuulua niiden valvontamenettelyn alaisuuteen.

EU:n ulkopuolelta tuleva

EU- ja ETA-alueen ulkopuolisen valtion kansalainen voidaan rekisteröidä työnhakijaksi, jos hänellä on oikeus ansiotyöhön myönnetyn jatkuvaluonteisen oleskeluluvan nojalla eikä oleskelulupaan liity työnantajaa koskevia rajoituksia.

Työntekoa varten on voitu myöntää työntekijän oleskelulupa tai muu oleskelulupa. Työnantajakohtaisia rajoituksia voi liittyä vain työntekijän oleskelulupa, mutta ei muihin oleskelulupiin. Työnantajakohtainen rajoitus on yleensä se, että oleskelulupa on voimassa vain yhden tai useamman työnantajan työssä. Tällöin henkilöä ei voida rekisteröidä työnhakijaksi.

Henkilöä ei voida rekisteröidä työnhakijaksi, jos hänelle on myönnetty määräaikainen oleskelulupa. Henkilölle, jolle on myönnetty pysyvä tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa, voidaan rekisteröidä työnhakijaksi.

Kotouttamissuunnitelma ja työvoimapoliittinen maahanmuuttajakoulutus ovat erityisesti maahanmuuttaja-asiakkaille kohdennettuja palveluja. Kotouttamissuunnitelmassa sovitaan TE -toimiston, kaupungin ja maahanmuuttajan kesken niistä toimenpiteistä, jotka tukevat työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen hankkimista.

Maahanmuuton alkuvaiheessa kielikurssille pääseminen on kaikkein oleellisinta kotoutumisprosessin etenemisessä.

11.7 Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maahanmuuttajien kotouttamisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä työllistymisen edistämisestä. Lisäksi ministeriö ohjaa kotouttamisasioissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskukset) toimintaa. Yhdessä sisäministeriön kanssa työ- ja elinkeinoministeriö seuraa työvoiman maahanmuuton ja sen rakenteen kehittymistä. Kotouttamisasioista vastaavana ministerinä toimii työ- ja oikeusministeri Jari Lindström.

11.8 Kotouttamisen osaamiskeskus

Kotouttamisen osaamiskeskus toimii työ- ja elinkeinoministeriössä osana työllisyys- ja yrittäjyysosastoa ja maahanmuuttajien kotouttaminen -ryhmää.

Osaamiskeskuksen tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista edistävää työtä paikallisesti, alueellisesti sekä valtakunnallisesti.

Kotouttamisen osaamiskeskus järjestää eri kohderyhmille valtakunnallisia ja alueellisia osaamista vahvistavia tilaisuuksia ja levittää hyviä käytäntöjä, tunnistaa eri puolilla toimivia prosesseja ja yhteistyöverkostoja sekä koostaa ja välittää kotouttamistyön suunnittelun ja toteutuksen perustaksi tutkimus-, tilasto- ja seurantatietoa ja edistää kotouttamistoiminnan vaikuttavuuden arviointia.

Kaiken kotouttamisen osaamiskeskuksen työn taustalla on tavoite maahanmuuttajia kohtaavan ammattilaisen työn tukemisesta. Näin kotoutumista tukevan työn vaikuttavuutta voidaan parantaa. Samalla tuetaan maahanmuuttajia ja heidän hyvinvointiaan.

Kotouttamisen osaamiskeskus ylläpitää kotouttaminen.fi -sivustoa. Sivusto sisältää kotoutumislain käsikirjan, pakolaisten vastaanoton käsikirjan, työkaluja ja aineistoja kotouttamistyötä tekeville sekä uusinta seuranta- ja tilastotietoa maahanmuuttajista ja kotouttamisesta. Etusivulle on koottu tuoreita uutisia ja tiedotteita.

Valtakunnallinen Kotona Suomessa-hanke jalkauttaa osaamiskeskuksen toimintaa Pirkanmaan ja Keski-Suomen aluekoordinaattorin työpanoksella.

Lisätietoja: [Kotouttamisen osaamiskeskuksen esittely](#) (YouTube)

11.9 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueillaan: kotouttamisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta, sekä kuntien tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämisessä. ELY-keskus koordinoi maahanmuuttoasioita Pirkanmaan ja Keski-Suomen laajennetulla toimialueella. ELY-keskus vastaa ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laatimisesta yhdessä TE-toimiston kansainvälinen työnhakuryhmän kanssa. Lisäksi ELY-keskus neuvoo maahanmuuttajia yrityksen perustamiseen liittyvissä asioissa.

ELY-keskuksella on kotoutumista edistävän lain 2§:n 2. ja 3. momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittaminen ja alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano. Tehtäviin kuuluvat hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen, ilman huoltajaa maassa asuville lapsille ja nuorille tarkoitettujen perheryhmäkotien ja muiden asuinyksiköiden perustamisesta sopiminen ja niiden toiminnan valvominen.

Kotoutumista edistävän lain 1386/2010 §44-§55:n sekä Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeen (29.10.2013) mukaan kunnalle korvataan valtion varoista kansainvälistä suojelua saavista henkilöistä sekä ihmiskaupan uhreista kertyvät kustannukset (sis. tulkkauskulut). Korvausta maksetaan kolmen vuoden ajan ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä. Pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta kiintiöpakolaisista laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta.

12. MAAHANMUUTTAJATYÖN KEHITTÄMISALUEET JA IDEAT

Suomeen ulkomailta suuntautuva muutto on viime vuosina monipuolistunut ja kasvanut huomattavasti. Monikulttuurisuus ja -kielisyys tulevat yhä suuremmassa määrin osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

Jyrki Kataisen hallitusohjelmaan kuulunut Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategia valmistui vuonna 2013. Siinä arvioidaan Suomeen kohdistuvaa muuttoliikettä sekä liikkuvuuden merkitystä yhteiskunnalle, jossa eläköityvien ikäluokkien määrä kasvaa merkittävästi.

Strategiassa keskeiseen rooliin on nostettu maahanmuuttajien työllistyminen. Suomi ei tarvitse vain maahanmuuttajien työpanosta, vaan myös heidän mukanaan tuomia uusia innovaatioita ja kansainvälisiä verkostoja. Jotta tässä onnistuttaisiin, maahanmuuttajia tulee kohdella ihmisarvoisesti ja kunnioittavasti.

Strategiassa linjataan, että maahanmuuttajat on saatava ja otettava mukaan rakentamaan maan yhteistä tulevaisuutta osallisina ja aktiivisina toimijoita, ei vain palvelujen ja toimenpiteiden kohteena. Strategian toteuttamiseksi on laadittu toimeenpano-ohjelma.

Maahanmuuton kasvu asettaa kehittämistarpeita julkisille palveluille samalla kuin erityisten kotouttamistoimenpiteiden merkitys kasvaa. Maahanmuuttajien työttömyysaste on kolminkertainen kantaväestöön verrattuna ja maahanmuuttajanuorten syrjäytymisriski viisinkertainen kantaväestön nuoriin nähden. Valtion Kotouttamisohjelman yleisenä tavoitteena on maahanmuuttajien osallisuuden tukeminen yhteiskunnan kaikilla sektoreilla. Ohjelman erityisiä painopisteitä ovat maahanmuuttajien työllistymisen edistäminen sekä maahanmuuttajalasten ja –nuorten, perheiden ja naisten tuki.

Mänttä-Vilppulan vastaanottokeskukseen tulleista suurin osa muuttaa oleskelulupapäätöksen saatuaan muualle Suomeen kasvukeskuksiin, joissa on paremmat mahdollisuudet opiskella ja työllistyä. Vastaanottokeskuksessa asuu noin 3 % paikkakunnan väkiluvusta, mikä näkyy myös kaupungin keskustan katukuvassa ja kauppaliikkeissä. Kaupunki kuuluu väestöään menettäviin alueisiin. Väkiluku laskee lähes 200 henkilöllä vuosittain ja väestöllisen huoltosuhteen ennakoidaan täällä heikkenevän vuoteen 2025 mennessä jopa niin, että jokaista 100 työikäistä kohti on yli sata työelämän ulkopuolella olevaa, lähinnä ikääntynyttä. Kaupungin elinvoimaisuuden ja vielä toistaiseksi hyvien koulutusmahdollisuuksien säilyttämiseksi olisi syytä pohtia keinoja parantaa vastaanottokeskuksen asukkaiden mahdollisuuksia opiskella paikkakunnalla, työllistyä ja jäädä tänne asumaan pysyvästi.

Maahanmuuttajien palkkaaminen Mänttä-Vilppulan yrityksiin on heikon taloustilanteen vuoksi vähentynyt viime vuosina. Turvapaikanhakijoilla on mahdollisuus työllistyä. Työllistymismahdollisuuksia pyritään kehittämään yhteistyössä paikkakunnan yrittäjien kanssa.

Tehokas tiedottaminen on tärkeä asia kotoutumisen onnistumisen kannalta. Kaupungin kotisivulle lisätään oma sivu maahanmuuttoasioita varten. Kotisivuilla ei ylläpidetä muiden viranomaisten tietoja tai ohjeita koskien maahanmuuttajia (oleskelu, lupa-asiat, KELAn korvaukset, jne) vaan kotisivuilta luodaan linkkejä keskeisten yhteistyökumppaneiden ja

organisaatioiden kotisivuille: mm. KELA, Sisäasiainministeriö, ELY -keskus, www.infopankki.fi.

Tehdään esite palveluista suomen kielellä sekä lyhyempiä versioita yleisemmin käytetyillä kielillä. Dokumentit saa ladata kaupungin kotisivuilta myös sähköisessä muodossa.

Tarkoituksena on vaihtaa kokemuksia ja tietoja Pirkanmaan muiden kuntien ja lähialueen Keski-Suomen kuntien kanssa maahanmuuttajatyöstä sekä saada esille hyvät käytännöt. Kotona Suomessa –hanke on yksi keino saada tukea kuntien kotouttavaan työhön, tehostaa tiedonvälitystä kuntien välillä sekä vahvistaa työntekijöiden osaamista koulutusten avulla.

Maahanmuuttajien kotoutumisessa on tärkeää varmistaa jo maahantulon alkuvaiheessa, että tieto peruspalveluista on muuttajilla saatavilla mahdollisimman nopeasti kaupunkiin muuton jälkeen.

Kukin hallintokunta on vastuussa omalla alallaan kotouttamisen vaatimien toimenpiteiden järjestämisestä ja taloudellisten resurssien varaamisesta.

Kotouttamistyön kehittämisessä yhteistyö eri tahojen kanssa on tärkeää. Maahanmuuttotyöryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja kutsuu tarvittaessa myös muita viranomaisia, järjestöjen edustajia ja maahanmuuttajia kokouksiin. Maahanmuuttotyöryhmä tekee kaupunginhallitukselle kehittämissuhteita koskien kotouttamisprosessia sekä kansainvälistymistä ja maahanmuuttoa.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on kiinnostunut osallistumaan hankkeisiin, jotka luovat kestäviä ja hyödyllisiä toimintamalleja ja käytäntöjä työperäisen maahanmuuton edistämiseksi sekä maahanmuuttajien kotouttamiseksi.

13. LINKKEJÄ, JOISTA SAA LISÄÄ TIETOA

13.1 Toimijoita

- Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO
www.oikeusministerio.fi/fi/index/ministerio/neuvottelu-jalautakunnat/etnistsuhteidenneuvottelukunta.html
- Kansaneläkelaitos (Kela) www.kela.fi/
- Kidutettujen kuntoutuskeskus www.hdl.fi/fi/palvelut/kidutettujen-kuntoutus
- Kotouttamisen osaamiskeskus www.kotouttaminen.fi
- Maahanmuuttovirasto www.migri.fi
- Maistraatit www.maistraatti.fi
- Poliisi www.poliisi.fi
- Sisäasiainministeriö www.intermin.fi/fi/maahanmuutto
- Siirtolaisuusinstituutti www.migrationinstitute.fi
- Suomen Pakolaisapu www.pakolaisapu.fi
- Suomen Pakolaisneuvonta www.pakolaisneuvonta.fi
- Suomen Punainen Risti www.punainenristi.fi
- Työ- ja elinkeinoministeriö www.tem.fi/tyo/maahanmuuttajien_kotouttaminen
- Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) www.te-palvelut.fi
- Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma www.tukikeskushilma.fi
- Verotoimistot www.vero.fi

13.2 Palveluja

- Finnish Courses - suomen kielen kurssihakupalvelu www.finnishcourses.fi
- Kelan ja Verohallinnon palvelupiste Suomeen tuleville työntekijöille [In To Finland](http://In.To.Finland)
www.kela.fi/web/en/in-to-service-point-for-those-coming-to-work-in-finland
- Infopankki - Tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta 14 eri kielellä www.infopankki.fi
- Maahanmuuttajainfo Mainio - Omakielistä neuvontaa 17 eri kielellä
www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/maahanmuuttajat/neuvonta.html
- Pirkanmaan tulkkikeskus www.tampere.fi/tulkkikeskus

13.3 Materiaalia

Yleistietoa maahanmuutosta

- Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2013
www.tem.fi/files/37758/TEMrap_38_2013_web_23102013.pdf
- Kun kulttuurit tulevat tiskille – opas kulttuurien väliseen osaamiseen asiakaspalvelussa (ELY-keskus) www.doria.fi/bitstream/handle/10024/90866/Opas_4_2013.pdf?sequence=2
- Laki kotoutumisen edistämisestä www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101386
- Maahanmuuttajabarometri 2012
www.tem.fi/files/35826/Maahanmuuttajabarometri2012_11_2013.pdf

Alkuvaiheen kotoutumista edistävät palvelut

- Ulkomaalaisluvat (Poliisi) www.poliisi.fi/luvat/ulkomaalaisluvat
- Ulkomaalaisen rekisteröinti (Väestörekisterikeskus) www.vrk.fi/default.aspx?id=179
- Perustietoa Suomesta –esite
www.tem.fi/ajankohtaista/julkaisut/esitteet/perustietoa_suomesta
- Selkokielen opas Muutto Suomeen tai Suomesta ulkomaille (KELA)
www.kela.fi/documents/10180/578772/Muutto_Suomeen_ja_Suomesta2013.pdf/591b5175-2df6-4ce7-a5e6-1f3e6d1cd63e
- Oikeilla neuvoilla oikeaan paikkaan – Suosituksia ja hyviä käytäntöjä maahanmuuttajien neuvonnan kehittämiseen (TEM)
www.tem.fi/files/39024/Oikeilla_neuvoilla_oikeaan_paikkaan.pdf
- Alkukartoituksen avuksi – Esimerkkejä kotoutumislain mukaisen alkukartoituksen hyvistä käytännöistä (TEM) www.tem.fi/files/32187/TEMjul_11_2012.pdf

Lapset, nuoret ja perheet

- Eka-peli maahanmuuttajalapsille www.lukimat.fi/lukeminen/materiaalit/ekapeli/ekapeli-maahanmuuttaja
- Monikielinen lastensuojelun infosivusto maahanmuuttajille www.lastensuojelu.info/fi/
- Mikä perhe – perhe eri kulttuureissa (Väestöliitto) http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/483e262f9c7776bb1fc12f819eecfeba/1408443750/application/pdf/3098673/MIK%C3%84PERHE_nettikirja.pdf
- Kotoutumissuunnitelmien vaikutukset maahanmuuttajien lasten koulutusvalintoihin
www.kotouttaminen.fi/files/43346/TEMjul_43_2015_web.pdf
- Kalle-vaari Amerikassa. Siirtolaisinstituutin interaktiivinen opetuspaketti käsittelee maahanmuuttoa ja siirtolaisuutta. Sopii hyvin esiopetukseen. www.migrationinstitute.fi/fi/tietopalvelut/kalle-vaari-opetuspaketti.
- Maailmankoulu: Globaalikasvatusmateriaalia www.maailmankoulu.fi/node/41
- Opas koulutuksesta ja työelämästä monikulttuurisille nuorille
<http://samalleviivalle.fi/opas/>

- Miten edistämme ohjauksella monikulttuurisen nuoren opiskelu- ja työkykyä? –opas (NuMat –hanke)
www.ttl.fi/fi/muuttuva_tyoelama/maahanmuuttajat_ja_tyo/ohjeita_ja_ideoita/videot_vinkkej_oppilaitokseen_tyopaikoille/Documents/Vinkkilista.pdf
- Nuorisotakuun arki ja politiikka
www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotakuun_arki_ja_politiikka.pdf

Koulu

- Oma kieli – oma mieli- Opas oman äidinkielen oppimisen tukemiseen (OPH)
www.edu.fi/download/121981_oma_kieli_oma_mieli_2009.pdf
- Perusopetukseen valmistava opetus (OPH)
www.edu.fi/download/145302_Perusopetukseen_valmistava_opetus_2012.pdf
- Sutina (S2-opettajat ry:n jäsenlehti) www.s2opettajat.fi/jasenlehti-sutina
- Moped (monikulttuurisen pedagogiikan sivusto) www.moped.fi/index.html

Terveys

- Etnokids ja Nuorten kotoutumisen indikaattorit –hanke: Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten terveys- ja hyvinvointitutkimus www.julkari.fi/handle/10024/116199
- Monikieliset esitteet ennaltaehkäisevä terveydenhuolto äitiys- ja lastenneuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa
www.tampere.fi/perhejasosiaalipalvelut/maahanmuuttajat/terveyspalvelut/esitteet.html
- Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi - Tutkimus venäläis-, somalialais- ja kurditaustaisista Suomessa www.julkari.fi/handle/10024/90907
- Tietoa mielenterveyden häiriöistä eri kielillä
www.tampere.fi/terveyspalvelut/mielenterveys/maahanmuuttajat/tiedotteet.html
- Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelut
www.kotouttaminen.fi/files/43286/TEMjul_40_2015_web_09062015.pdf
- Monikieliset terveyskyselykaavakkeet <http://tays.fi/default.aspx?contentid=23802&contentlan=1>

Työelämä

- Maahanmuuttajien työllistyminen – Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut (TEM)
www.tem.fi/files/38664/TEMjul_6_2014_web_10022014.pdf
- Pirkanmaan työlupalinjaus www.ely-keskus.fi/documents/10191/57691/pirkanmaan_tyolupalinjaus_28_05_2013.pdf/5344be60-a087-4b9e-97ba-fa63d2c806d1

Humanitaarinen maahanmuutto

- Kiintiöpakolaisten vastaanotto – kokemuksia kotouttamisen järjestämisestä
www.kotouttaminen.fi/files/38864/Kiintiopakolaisten_vastaanotto_Kokemuksia_kotouttamisen_jarjestamisesta.pdf

Yhdenvertaisuus

- Ei rasismille –hanke www.eirasismille.fi
- Pelastakaa Lapset ry:n Rasisminvastainen materiaali
www.pelastakaalapset.fi/toiminta/rasisminvastainen-tyo/
- R-sana – Kirja rasismista ja siihen puuttumisesta <http://pelastakaalapset-fi-bin.directo.fi/@Bin/e2ef951f34a50f210631cdd5ee5300a8/1439895551/application/pdf/638074/R-sana%20-kirja%20rasismista%20ja%20siihen%20puuttumisesta.pdf>

LIITE 1: Maahanmuuttoon liittyviä käsitteitä

Maahanmuuttaja	Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.
Ulkomaalainen	Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.
Siirtolainen	Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.
Pakolainen	Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Hakijalla on oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa hakemuksen käsittelyn ajan. Työnteko-oikeus 3-6kk hakemuksen jättämisestä.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen vuosittainen kiintiö on 750 (v. 2014: 1050).
Paluumuuttaja	Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa Suomeen. Suomessa paluumuuttajakäsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä.
Kotouttaminen	Viranomaisten ja muiden tahojen järjestämät toimenpiteet, joilla edistetään ja tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista.
Kotoutuminen	Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on ylisukupolvinen prosessi, jolla tarkoitetaan sitä, että maahanmuuttajan oma kulttuuritausta vaikuttaa myös seuraaviin sukupolviin, vaikka he olisivatkin syntyneet ja kasvaneet uuden kulttuurin keskellä. Perheenjäsenten kotoutuminen on usein myös eriaikaista. Minkälaisista tukea ja ohjausta tarvitaan ja kuinka pitkän ajan, riippuu kotoutujan taustasta (kotimaa ja maan tilanne, koulutustausta, elämäkokemukset), iästä, omista tavoitteista ja maahanmuuton syistä. Ihmisen perustarpeisiin kuuluvat kulttuurista riippumatta yhteisöön kuulumisen ja hyväksytyksi tulemisen tarve. Fyysisten perustarpeiden (asuminen, ruoka, vaatteet) tyydyttämisen lisäksi maahanmuuttaja tarvitsee tukea sosiaalisen yhteisön löytämiseen ja siinä hyväksytyksi tulemiseen. Tärkeä elementti kotoutumisprosessissa on oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo tarkoittavat samaa asiaa eli tasa-arvoisten mahdollisuuksien varmistamista kaikille sukupuolesta, etnisestä taustasta, kielestä, iästä, vammaisuudesta, seksuaalisuudesta, suuntautumisesta, uskonnosta, vakaumuksesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä huolimatta

LIITE 2: Ohjeita tulkin tilaamiseen ja tulkin kanssa työskentelyyn (Pirkanmaan Tulkikeskuksen esite)

YHTEYSTIEDOT

Tulkkivälitys 03 5657 7314
ma-to klo 8.00–15.45
pe klo 8.00–15.15

Käännösvälitys 03 5657 7200
Laskutus 03 5657 7200
Johtaja 050 550 4146
Suunnittelija 040 806 3161

Laskutusosoite:
Tampereen kaupunki
Hyvinvointipalvelut / Pirkanmaan tulkikeskus
PL 41
33201 TAMPERE

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@tampere.fi

www.tampere.fi/tulkikeskus

TAMPEREEN KAUPUNKI

Pirkanmaan tulkikeskus
Kaupin sairaalan tilat
Parantolankatu 6 (5. krs)
33500 TAMPERE
Fax 03 5657 5290

6/2015

TAMPEREEN KAUPUNKI
HYVINVOINTIPALVELUT

Pirkanmaan tulkikeskus
Tulkkauk- ja käännöspalvelut

Avopalvelut

PIRKANMAAN TULKKIKESKUS

Pirkanmaan tulkikeskus tarjoaa tulkkaus- ja käännöspalveluja maahanmuuttajien kanssa tapahtuvaan asiakastyöhön silloin, kun viranomaisella ja asiakkaalla ei ole yhteistä kieltä.

Kielipalvelut on tarkoitettu ensisijaisesti Tampereen kaupungin sekä Tampereen lähikuntien viranomaisille. Tarjoamme palveluita myös muille tahoille. Kielivalikoimaamme kuuluu kymmeniä eri kieliä. Kysyimpiä ovat: persia, arabia, venäjä, kurdia ja somali.

PALVELUT

Asioimistulkkaus tapahtuu joko paikan päällä tai etätulkkauksena puhelimen tai videotulkkauslaitteiden avulla.

Käännökset tehdään aikataulun mukaan, josta sovitaan käännösvalitystä hoitavan työntekijän kanssa.

Asiakaskoulutusta voi tilata seuraavista aiheista: tulkin tilaaminen, tulkin välityksellä toimiminen, tulkin rooli asioimistulkkaustilanteessa, kulttuurierot ja kulttuurien välinen viestintä. Asiakaskoulutus räätälöidään tilaajan tarpeet huomioon ottaen.

TULKIN TILAAMINEN – TULKIN TILAA AINA VIRANOMAINEN

Tulkki kannattaa tilata aina, jos et tiedä varmasti, onko asiakkaan suomen kielen taito riittävä.

Tilaa tulkki hyvissä ajoin.

Huomaa, että tulkattava asiakaskäynti vie enemmän aikaa normaaliin asiakaskäyntiin verrattuna.

Mikäli varattu aika muuttuu tai peruuntuu, ilmoita siitä heti tulkki välitykseen. Jos peruutus tehdään edellisenä päivänä klo 15.00 jälkeen tai samana päivänä, tulkkaus laskutetaan.

Tulkit eivät ota varauksia paikan päällä tai puhelimitse.

Tulkki ei voi tulkata asioimistilanteesta, johon osallistuvat esimerkiksi hänen läheisensä tai ystävänsä.

ILMOITA TULKKIVÄLITTÄJÄLLE:

- tulkkauskieli (mahdollisesti murre)
- tulkkauspäivä
- tulkkauksen alkamis- ja päättymisaika
- tarvitaanko tulkkiksi mies vai nainen
- tulkin kanssa työskentelevän viranomaisen nimi ja puhelinnumero
- maahanmuuttaja-asiakkaan nimi
- tulkkauspaikka ja tarkat osoitetiedot
- varaajan nimi ja puhelinnumero
- laskutusosoite, mikäli se on eri kuin tulkkausosoite
- tulkkauksen aihe (toimita mahdollinen etukäteismateriaali)

ASIOIMINEN TULKIN KANSSA

Kohdistu puheesi asiakkaalle (älä tulkille) ja katso asiakasta kohti. Puhu mahdollisimman selkeästi ja ymmärrettävästi. Vältä ammattislangia.

Anna tulkille aikaa tulkata puheesi.

Kerro ja hoida itse tulkin välityksellä kaikki asiat, jotka haluat asiakkaasi saavan tietää (esim. lomakkeiden täyttäminen, reseptien selittäminen). Tulkki tulkaa kaiken, mitä sanotaan. Hän ei lisää mitään eikä jätä mitään pois.

Pidä kiinni sovitusta aikataulusta, koska tulkki on paikalla vain varatun ajan. Jos yhtäjaksoinen tulkkaus kestää monta tuntia, on muistettava pitää taukoja.

Käytä tulkkina vain ammattitulkkiä, älä asiakkaasi sukulaista, tuttavaa eikä koskaan lasta.

Otamme mielellämme vastaan palautetta sähköpostitse tulkkeskus@tampere.fi